

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV, ZAGREB

Zagreb, ožujak 2015.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O ARHIVU	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Planiranje	3
	Financijski izvještaji	4
II.	REVIZIJA ZA 2013.	10
	Ciljevi i područja revizije	10
	Metode i postupci revizije	10
	Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2006.	10
	Nalaz za 2013.	12
III.	MIŠLJENJE	30

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
KLASA: 041-01/14-01/19
URBROJ: 613-02-01-15-6

Zagreb, 27. ožujka 2015.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
HRVATSKOG DRŽAVNOG ARHIVA ZA 2013.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje Hrvatskog državnog arhiva (dalje u tekstu: Arhiv) za 2013.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacija vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 1. listopada 2014. do 27. ožujka 2015.

I. PODACI O ARHIVU

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Arhiv je javna ustanova od nacionalnog značaja koja obavlja arhivsku djelatnost kao javnu službu u skladu s odredbama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (dalje u tekstu: Zakon, Narodne novine 105/97, 64/00 i 65/09), na cijelom području Republike Hrvatske. Arhivsko je gradivo od interesa za Republiku Hrvatsku i ima njezinu osobitu zaštitu. Osim Arhiva, arhivsku službu obavlja 18 područnih državnih arhiva te arhivi jedinica lokalne samouprave i uprave. Određene poslove arhivske službe mogu obavljati specijalizirani arhivi i privatni arhivi (sveučilišni arhivi, gospodarski arhivi, arhivi vjerskih zajednica, arhivi banak i drugi) na način određen odredbama navedenog Zakona.

Arhiv od 1993. djeluje pod sadašnjim nazivom, kao pravni slijednik Zemaljskog arhiva Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije (koji je osnovan 1643. kao tijelo Hrvatskog sabora), te Kraljevskog državnog arhiva (koji je utemeljen 1923. kao samostalna ustanova u oblasti kulture). Osnivač Arhiva je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo kulture od svibnja 1994. Upisan je u sudski registar ustanova Trgovačkog suda u Zagrebu, sa sjedištem u Zagrebu, Marulićev trg 21.

Arhiv, kao središnji i matični arhiv, čuva, zaštićuje, obrađuje i daje na korištenje arhivsko i registraturno gradivo državnih tijela, državnih i javnih ustanova i poduzeća, pravni osoba, obitelji i pojedinaca, čija se djelatnost prostirala ili se prostire na čitavom ili većem dijelu Republike Hrvatske, odnosno koja ima značenje za Republiku Hrvatsku.

Arhiv obavlja poslove i zadatke utvrđene odredbama navedenog Zakona i odredbama Statuta: provodi mjere zaštite arhivskog gradiva i brine za njegovu sigurnost, sređuje, popisuje, objavljuje i daje na korištenje arhivsko gradivo, obavlja stručni nadzor nad čuvanjem i odabirom arhivskog gradiva koje se nalazi izvan arhiva, provodi neposredan nadzor nad radom arhiva i drugih imatelja arhivskoga gradiva izvan sustava državnih arhiva, preuzima javno arhivsko gradivo, prikuplja privatno arhivsko gradivo, obavlja sigurnosno i zaštitno snimanje arhivskoga gradiva, te restauratorske i konzervatorske poslove vezano uz arhivsko gradivo. Zatim, izrađuje i objavljuje obavijesna pomagala za pojedine arhivske fondove i zbirke, organizira predavanja, tečajeve i druge oblike stručnog osposobljavanja i usavršavanja arhivskog osoblja, priređuje izložbe, predavanja i provodi druge oblike kulturne djelatnosti radi poticanja zanimanja za arhivsko gradivo i arhivsku djelatnost, surađuje s drugim arhivima i ustanovama kulture, znanstvenim i srodnim ustanovama dokumentacijske i informacijske službe radi unapređenja arhivske djelatnosti i znanstvenog rada u području arhivistike, pomoćnih povijesnih i informacijskih znanosti. Također, čuva i provodi mjere zaštite i restauracije filmskog i audiovizualnog gradiva, vodi registar arhivskih fondova i zbirke Republike Hrvatske, obavlja informativno-dokumentacijsku službu o arhivskom gradivu na području Republike Hrvatske, vodi evidencije o arhivskom gradivu u inozemnim arhivima koje je od značenja za Republiku Hrvatsku, kao i o arhivskom gradivu iseljene Hrvatske, vodi upisnik svih arhiva i vlasnika arhivskog gradiva Republike Hrvatske u privatnom vlasništvu, daje mišljenje ministru kulture o programima rada državnih arhiva, predlaže mjere i propise za unapređenje arhivske djelatnosti, vodi knjigu primljenog, pohranjenog, snimljenog te restauriranog i konzerviranog arhivskog gradiva, vodi evidencije o stvarateljima i imateljima arhivskog i registraturnog gradiva na svim područjima kao i evidenciju o korištenju arhivskog gradiva, te obavlja druge poslove u skladu s propisima.

Statut Arhiva je donesen u studenome 2011., a dopune i izmjene u ožujku i rujnu 2012. Ministarstvo kulture je dalo suglasnost na Statut i njegove izmjene. Na temelju Statuta su doneseni Pravilnik o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada, te drugi interni akti.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Arhiva su ustrojene sljedeće ustrojstvene jedinice: Odjel za zaštitu i obradu arhivskog gradiva, Odjel za informacije i komunikaciju, Odjel općih i računovodstvenih poslova, Odjel za informatičke tehnologije, Središnji laboratorij za konzervaciju i restauraciju, Središnji fotolaboratorij, Hrvatski filmski arhiv (Hrvatska kinoteka), Odjel Nadbiskupijskog arhiva u Zagrebu, te Odjel Metropolitanske knjižnice Zagrebačke nadbiskupije. U okviru pojedinih odjela su ustrojeni odsjeci i jedna služba. Početkom 2013. u Arhivu su bila 162 zaposlenika, a koncem 2013. su bila 164 zaposlenika, od čega 139 stručnih zaposlenika i 25 drugih.

Tijela Arhiva su ravnateljica, Stručno vijeće i Poslovodni kolegij. Rad i poslovanje Arhiva vodi i njime upravlja ravnateljica, koju imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra kulture, na razdoblje od četiri godine. Arhiv ima Stručno vijeće koje je u 2013. imalo 34 člana, a u 2014. ima 36 članova. Čine ga ravnateljica, pomoćnici ravnateljice, pročelnici odjela i načelnici odnosno voditelji odsjeka, te pet arhivskih savjetnika i viših arhivista. Stručno vijeće raspravlja i daje ravnateljici mišljenja i prijedloge o svim stručnim pitanjima rada Arhiva, naročito vezano uz Statut i opće akte koji se odnose na struku i program rada, realizaciju programa rada, uvjete za razvitak arhivske djelatnosti, mjere zaštite pohranjenog gradiva, unapređenje organizacije rada, stručni rad i usavršavanje zaposlenika, te obavlja i druge stručne poslove u skladu s odredbama Statuta. Poslovodni kolegij raspravlja pitanja i utvrđuje prijedloge odluka vezano uz organizaciju rada i poslovanja, izvršenje plana rada, izmjene i dopune općih akata, financijske planove i izvješća, osiguranje i razvoj materijalnih, financijskih i ljudskih resursa, stimulaciju rada zaposlenika, te razmatra druga pitanja. Čine ga ravnateljica, pomoćnici ravnateljice i pročelnici odjela. Stručni i upravni nadzor nad radom Arhivom obavlja Ministarstvo kulture.

Ravnatelj Arhiva od listopada 2003. do 31. listopada 2012. je bio dr. sc. Stjepan Čosić. Od 1. studenoga 2012. do 23. siječnja 2013. vršitelj dužnosti ravnatelja je bio Jozo Ivanović, a od 24. siječnja 2013. je ravnateljica dr. sc. Vlatka Lemić.

Planiranje

Financijski plan Arhiva za 2013., koji je sastavljen u kolovozu 2012. i dostavljen Ministarstvu kulture, je iznosio 56.781.214,00 kn. Odnosi se na rashode za redovnu djelatnost (plaće i materijalni rashodi) u iznosu 31.435.088,00 kn, te programsku djelatnost (provedba posebnih programa odobrenih od Ministarstva kulture) i nabavu nefinancijske imovine u iznosu 25.346.126,00 kn, koja su financirana iz državnog proračuna, odnosno proračuna Ministarstva kulture u iznosu 52.931.214,00 kn i vlastitih prihoda u iznosu 3.850.000,00 kn. Koncem siječnja 2013., s Ministarstvom kulture je ugovoreno financiranje redovite djelatnosti Arhiva u 2013. u iznosu 22.386.185,00 kn (za plaće i tekuće rashode). Tijekom 2013., s Ministarstvom kulture je zaključeno 28 ugovora za financiranje provedbe posebnih programa arhivske djelatnosti, programa digitalizacije arhivske građe, programa informatizacije, programa međunarodne suradnje i investicijskih programa, u ukupnom iznosu 3.145.000,00 kn.

Izmjenama u prosincu 2013., financijski plan je smanjen za 12.511.899,00 kn ili 22,0 % te iznosi 44.269.315,00 kn. Navedeno smanjenje se odnosi na planirana sredstva za provedbu programske djelatnosti (posebnih programa odobrenih od Ministarstva kulture) i nabavu nefinancijske imovine, koja nakon smanjenja iznose 12.834.227,00 kn. Planirani izvori financiranja su prihodi iz državnog proračuna u iznosu 41.297.815,00 kn i vlastiti prihodi u iznosu 2.971.500,00 kn.

Vrijednosno su značajniji planirani rashodi za zaposlene u iznosu 20.451.088,00 kn, materijalni rashodi u iznosu 21.481.227,00 kn (od čega rashodi za usluge iznose 14.704.828,00 kn), te za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 2.172.000,00 kn.

Pored financijskog plana, donesen je Plan rada u 2013., koji sadrži razradu aktivnosti za ostvarenje četiri glavna strateška cilja (utvrđena Strateškim planom od 2012.-2015.), s ključnim pokazateljima uspješnosti ostvarenja u naturalnim i vrijednosnim izrazima. Utvrđeno je deset prioriternih aktivnosti u radu Arhiva u 2013., te planirani raspored zaposlenika na izvršenju pojedinih programskih cjelina odnosno strateških ciljeva.

U skladu s odredbom članka 39. Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08 i 136/12), donesene su projekcije za sljedeće dvije godine, odnosno 2014. i 2015. Prema spomenutim projekcijama, planirani su rashodi za 2014. u iznosu 36.150.352,00 kn, te za 2015. u iznosu 39.765.386,00 kn.

Koncem ožujka 2014. je sastavljeno Izvješće o radu u 2013., koje su raspravili i usvojili Poslovodni kolegij i Stručno vijeće.

Financijski izvještaji

Arhiv vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su sljedeći financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, te Bilješke uz financijske izvještaje.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2013., ukupni prihodi i primici su ostvareni u iznosu 32.014.689,00 kn, što je za 2.496.900,00 kn ili 7,2 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi i primici su za 2013. ostvareni za 12.254.626,00 kn ili 27,7 % manje od planiranih.

U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim prihodima i primicima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi i primici

u kn

Redni broj	Prihodi i primici	Ostvareno za 2012.	Ostvareno za 2013.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Prihodi iz proračuna	29.603.119,00	27.079.183,00	91,5
2.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	4.694.132,00	4.681.300,00	99,7
3.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	0,00	16.341,00	-
4.	Prihodi od imovine	59.751,00	34.368,00	57,5
5.	Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar općeg proračuna	96.552,00	121.418,00	125,8
6.	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	48.432,00	52.482,00	108,4
7.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	9.603,00	29.597,00	308,2
	Ukupno	34.511.589,00	32.014.689,00	92,8

Ukupni prihodi i primici Arhiva su manje ostvareni za 7,2 % u odnosu na prethodnu godinu, jer su manje ostvareni prihodi iz proračuna (od Hrvatskog audiovizualnog centra za provedbu programa filmske djelatnosti Zaštita i restauracija audiovizualnog gradiva u 2013., od Ministarstva kulture su manje ostvarena sredstva za izvršenje posebnih programa arhivske djelatnosti, programa digitalizacije arhivske građe, programa informatizacije i programa međunarodne kulturne suradnje, manje su ostvarena sredstva za investicijske programe). Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga su manje ostvareni u odnosu na prethodnu godinu kao i prihodi od imovine, dok su povećani prihodi od donacija, pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar općeg proračuna, te primici od financijske imovine i zaduživanja. Također, prihodi i primici su manje ostvareni za 27,7 % od planiranih, najvećim dijelom zbog manje ugovorenih i ostvarenih sredstava u odnosu na planirana od Ministarstva kulture za provedbu programa redovne djelatnosti i posebnih programa, te manjeg ostvarenja sredstava u odnosu na planirana od Hrvatskog audiovizualnog centra za provedbu programa filmske djelatnosti.

Vrijednosno su najznačajniji prihodi iz državnog proračuna, koji čine 84,6 % ukupnih prihoda i primitaka. Odnose se na prihode za financiranje rashoda poslovanja u iznosu 25.726.383,00 kn i nabavu nefinancijske imovine u iznosu 1.352.800,00 kn. Obuhvaćaju prihode ostvarene iz državnog proračuna posredstvom Ministarstva kulture u iznosu 25.439.819,00 kn (za provedbu programa redovne djelatnosti, posebnih programa odobrenih od Ministarstva kulture, te za plaće i prijevoz šest zaposlenika preuzetih u srpnju 2013. od Hrvatske informativno novinske agencije), prihode doznačene od Hrvatskog audiovizualnog centra u iznosu 1.451.770,00 kn (za provedbu šest programa filmske djelatnosti, te za razliku manje doznačenih sredstava prema dva odobrena programa u 2012.), prihode iz razdjela Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u iznosu 177.447,00 kn (za plaću i naknade znanstvenom novaku zaposlenom na teret navedenog ministarstva, za financijsku potporu izdavanja znanstveno-stručnog časopisa Arhivski vjesnik, te za financiranje provedbe znanstvenog projekta Izvori za novovjekovnu hrvatsku povijest), te sredstva doznačena od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u iznosu 10.147,00 kn (za pokriće rashoda za jednog polaznika stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa). Prihodi su utrošeni za planirane namjene.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija se odnose na prihode od pruženih usluga u iznosu 4.582.738,00 kn i prihode od donacija u iznosu 98.562,00 kn.

Prihodi od pruženih usluga (ostvareni vlastitom djelatnošću) čine 14,3 % ukupnih prihoda i primitaka. Vrijednosno značajniji vlastiti prihodi su ostvareni obavljanjem usluga konzerviranja i restauriranja u iznosu 1.243.906,000 kn, od naknade koju plaćaju korisnici web aplikacije Registar arhivskih fondova i zbirke koja je u suvlasništvu Arhiva (na temelju ugovora između Arhiva i korisnika – ministarstva i druga tijela državne uprave, agencije, instituti, zavodi, fakulteti i veleučilišta, razne komore, tijela sudbene vlasti, muzeji, trgovačka društva u državnom vlasništvu, Hrvatski sabor, Ured predsjednika Republike Hrvatske) u iznosu 961.318,00 kn, iznajmljivanja prostora višegodišnjim korisnicima i za povremena jednokratna događanja u iznosu 471.375,00 kn. Zatim, od naknade na temelju ugovora o korištenju i održavanju aplikacije Registar arhivskih fondova i zbirke i evidencije o stvarateljima i imateljima gradiva u nadležnosti državnih arhiva, koju plaćaju državni arhivi u 18 županija u mjesečnom iznosu 1.500,00 kn uvećano za porez na dodanu vrijednost i korisnici izvan tih arhiva u mjesečnom iznosu 100,00 kn uvećano za porez na dodanu vrijednost (to su imatelji arhivskog i registraturnog gradiva u nadležnosti državnih arhiva – županije, općine, gradovi, uredi državne uprave u županijama, opće bolnice u županijama, domovi zdravlja, domovi za starije i nemoćne osobe, komunalna i druga trgovačka društva, osnovne i srednje škole, zavodi za javno zdravstvo, općinski sudovi, javne ustanove nacionalni parkovi, turističke zajednice, pučka otvorena učilišta) u iznosu 389.263,00 kn. Nadalje, od naknade za polaganje stručnog ispita za djelatnike u pismohrani u iznosu 312.900,00 kn, sređivanja i obrade arhivskog gradiva u iznosu 202.900,00 kn, za upravljanje dokumentacijom u iznosu 191.680,00 kn, te usluga fotolaboratorija u iznosu 153.359,00 kn. Sredstva vlastitih prihoda su korištena za unapređenje i razvoj arhivske djelatnosti, odnosno stručno usavršavanje zaposlenika, sudjelovanje u znanstvenim i stručnim programima i projektima, nabavu i održavanje informatičke, laboratorijske i druge opreme, sitnog inventara, tekuće i investicijsko održavanje, investicijske radove i podmirenje troškova rada na izvršenju ugovornih obveza Arhiva.

Prihodi od donacija čine 0,3 % ukupnih prihoda i primitaka, a odnose se na vrijednost arhivskog gradiva koje su donirale fizičke osobe i jedna zaklada, donaciju trgovačkog društva u materijalu za rad Odsjeka za konzervaciju i restauraciju, te vrijednost primljenih producerskih odnosno autorskih prava na devet animiranih filmova prenesenih bez naknade.

Prihodi od pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar općeg proračuna čine 0,4 % ukupnih prihoda i primitaka. Odnose se na pomoći iz predpristupnih fondova Europske unije za provedbu projekata ENARC i APEX, koji su ugovoreni u ranijim godinama.

Prihodi od kazni, upravne mjere i ostali prihodi se odnose na oprihodovanje više izvršenih i dvostrukih uplata te otpis obveza iz ranijih godina.

Prihodi od imovine su ostvareni od kamata na oročene depozite i od zajma zaposleniku, pozitivnih tečajnih razlika i zateznih kamata.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada obuhvaćaju refundaciju štete od osiguravajućeg društva za osobne automobile.

Primici u iznosu 29.597,00 kn se odnose na povrat pozajmice, dane zaposleniku u travnju 2012. u iznosu 70.000,00 kn za kupnju stana, s obročnom otplatom i rokom povrata do početka studenoga 2014. te godišnjom kamatom od 4,1 %.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2013., ukupni rashodi su ostvareni u iznosu 27.726.200,00 kn, što je za 7.992.266,00 kn ili 22,4 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Rashodi su za 2013. ostvareni za 16.543.115,00 kn ili 37,4 % manje od planiranih.

U tablici broj 2 se daju podaci o ostvarenim rashodima i izdacima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi i izdaci

u kn

Redni broj	Rashodi i izdaci	Ostvareno za 2012.	Ostvareno za 2013.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Rashodi za zaposlene	19.627.274,00	18.151.414,00	92,5
2.	Materijalni rashodi	12.700.223,00	7.155.087,00	56,3
3.	Financijski rashodi	41.576,00	26.681,00	64,2
4.	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	163.605,00	139.730,00	85,4
5.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	3.115.788,00	2.253.288,00	72,3
6.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	70.000,00	0,00	-
	Ukupno	35.718.466,00	27.726.200,00	77,6
	Manjak prihoda	1.206.877,00	0,00	-
	Višak prihoda	0,00	4.288.489,00	-

Vrijednosno su značajniji ostvareni rashodi za zaposlene u iznosu 18.151.414,00 kn, što je 65,5 % ukupnih rashoda, materijalni rashodi u iznosu 7.155.087,00 kn koji čine 25,8 %, te rashodi za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 2.253.288,00 kn ili 8,1 % ukupnih rashoda.

Rashodi za zaposlene se odnose na bruto plaće u iznosu 15.502.252,00 kn (od čega za redovni rad u iznosu 15.455.642,00 kn, prekovremeni rad 39.428,00 kn i plaće u naravi 7.182,00 kn), doprinose na plaće u iznosu 2.366.726,00 kn, te ostale rashode za zaposlene (naknade materijalnih prava) u iznosu 282.436,00 kn. Obračun plaća je obavljan na temelju Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (Narodne novine 25/13, 72/13, 151/13, 09/14, 40/14, 51/14, 77/14, 83/14, 87/14, 120/14, 147/14 i 151/14), Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama (Narodne novine 141/12, 150/13 i 153/13), Granskog kolektivnog ugovora za zaposlenike u ustanovama kulture koje se financiraju iz državnog proračuna i Dodatka granskom kolektivnom ugovoru za zaposlenike u ustanovama kulture čije se plaće osiguravaju iz državnog proračuna (Narodne novine 77/07, 146/11 i 70/14), te Pravilnika o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada iz srpnja 2008. i njegovim izmjenama i dopunama.

Materijalni rashodi su ostvareni za usluge u iznosu 2.883.369,00 kn, materijal i energiju u iznosu 2.621.812,00 kn, naknade troškova zaposlenima u iznosu 1.401.073,00 kn, ostale nespomenute rashode poslovanja u iznosu 229.269,00 kn, te za naknade troškova osobama izvan radnog odnosa u iznosu 19.564,00 kn.

U okviru rashoda za usluge vrijednosno su značajniji rashodi za usluge tekućeg i investicijskog održavanja u iznosu 855.488,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu 598.615,00 kn, ostale usluge u iznosu 585.496,00 kn, te za komunalne usluge u iznosu 322.410,00 kn.

Rashodi za usluge su manje ostvareni za 5.184.830,00 kn ili 64,3 % u odnosu na 2012. kada su iznosili 8.068.199,00 kn. Značajno su manje ostvareni rashodi za ostale usluge (vrijednosno su najznačajnije grafičke i tiskarske usluge te usluge izrade DVD-a, zvučnih zapisa i snimanja), koji su u 2012. ostvareni u iznosu 4.075.420,00 kn, a za 2013. su smanjeni za 3.489.924,00 kn ili 85,6 %, iz razloga što je u 2013. restauriran manji broj filmova.

Rashodi za naknade građanima i kućanstvima se odnose na stručno obrazovanje (preddiplomski i diplomski studij) i znanstveno obrazovanje zaposlenika (poslijediplomski doktorski studij), s kojima su zaključeni ugovori o školovanju.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine su ostvareni u iznosu 2.253.288,00 kn, a najvećim dijelom se odnose na dodatna ulaganja na građevinskim objektima u iznosu 1.417.431,00 kn.

Višak prihoda iznosi 4.288.489,00 kn. Preneseni višak prihoda i primitaka iz ranijih razdoblja je iznosio 219.104,00 kn, te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 4.507.593,00 kn. Donesena je odluka o korištenju viška prihoda u 2014.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2013., ukupna vrijednost imovine, te obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 112.662.892,00 kn.

U tablici broj 3 se daju podaci o vrijednosti imovine, te obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2013.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2013.

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja	31. prosinca	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Nefinancijska imovina	105.090.756,00	105.146.470,00	100,1
1.1.	Neproizvedena dugotrajna imovina	32.979.395,00	32.700.903,00	99,2
1.1.1.	Zemljište	32.448.000,00	32.448.000,00	100,0
1.1.2.	Licence	531.395,00	252.903,00	47,6
1.2.	Proizvedena dugotrajna imovina	62.836.579,00	62.852.249,00	100,0
1.2.1.	Građevinski objekti	53.908.706,00	54.586.276,00	101,3
1.2.2.	Postrojenja i oprema	2.859.844,00	2.176.032,00	76,1
1.2.3.	Prijevozna sredstva	291.037,00	176.699,00	60,7
1.2.4.	Višegodišnji nasadi i osnovno stado	6.256,00	6.256,00	100,0
1.2.5.	Ulaganja u računalne programe	5.770.736,00	5.906.986,00	102,4
1.3.	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	9.274.782,00	9.593.318,00	103,4
2.	Financijska imovina	3.785.270,00	7.516.422,00	198,6
2.1.	Novac u banci i blagajni	551.519,00	4.443.203,00	805,6
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih, te za više plaćene poreze i ostalo	2.627.621,00	2.598.704,00	98,9
2.3.	Potraživanja za dane zajmove	60.397,00	30.800,00	51,0
2.4.	Potraživanja za prihode poslovanja	545.733,00	403.986,00	74,0
2.5.	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	0,00	39.729,00	-
	Ukupno imovina	108.876.026,00	112.662.892,00	103,5
3.	Obveze	2.976.776,00	2.584.874,00	86,8
3.1.	Obveze za rashode poslovanja	2.338.657,00	2.090.364,00	89,4
3.2.	Odgodeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	638.119,00	494.510,00	77,5
4.	Vlastiti izvori	105.899.250,00	110.078.018,00	103,9
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	108.876.026,00	112.662.892,00	103,5

Koncem 2013., vrijednost imovine, odnosno obveza i vlastitih izvora iznosi 112.662.892,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom 2013., vrijednost imovine je veća za 3.786.866,00 kn ili 3,5 %. Značajnije je povećana vrijednost financijske imovine koja je početkom 2013. iznosila 3.785.270,00 kn, a koncem 2013. je iznosila 7.516.422,00 kn, što je više za 3.731.152,00 kn ili 98,6 %. U okviru financijske imovine smanjena je vrijednost potraživanja, a povećana je vrijednost novčanih sredstava. Početkom 2013. novčana sredstva u banci i blagajni su iznosila 551.519,00 kn, a koncem 2013. su iznosila 4.443.203,00 kn, što je više za 3.891.684,00 ili 705,6 %. Najvećem dijelu se odnose na neutrošena sredstva ostvarena obavljanjem vlastite djelatnosti, odnosno vlastite prihode.

Nefinancijska imovina iskazana koncem 2013. u iznosu 105.146.470,00 kn se najvećim dijelom odnosi na građevinske objekte u iznosu 54.586.276,00 kn, zemljište u iznosu 32.448.000,00 kn, plemenite metale i ostale pohranjene vrijednosti (arhivsko gradivo) u iznosu 9.593.318,00 kn, te na ulaganja u računalne programe u iznosu 5.906.986,00 kn.

Financijska imovina u iznosu 7.516.422,00 kn se odnosi na novac u banci i blagajni u iznosu 4.443.203,00 kn, potraživanja u iznosu 3.033.490,00 kn i rashode budućih razdoblja u iznosu 39.729,00 kn.

Potraživanja se odnose na depozite u iznosu 2.378.324,00 kn, potraživanja za više plaćene poreze i ostalo u iznosu 220.380,00 kn, neotplaćenu glavnica zajma danog zaposleniku u iznosu 30.800,00 kn, te prihode poslovanja od pruženih usluga u iznosu 403.986,00 kn.

Početkom 2013. depoziti u kreditnim i ostalim financijskim institucijama su iznosili 2.325.607,00 kn, a koncem 2013. su iznosili 2.378.324,00 kn. Odnose na depozit kod poslovne banke u iznosu 1.532.400,00 kn i na vrijednost udjela u investicijskom fondu PBZ Invest u iznosu 845.924,00 kn. U veljači i ožujku 2014. sredstva depozita su prenesena na žiro račun Arhiva, a udjel u investicijskom fondu je prodan u svibnju 2014. za 848.379,00 kn.

Dospjela potraživanja na koncu 2013. su iznosila 220.380,00 kn, a najvećim dijelom se odnose na potraživanja od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za naknade bolovanja.

U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima sa stanjem koncem 2013., obveze su iskazane u iznosu 2.584.874,00 kn. Odnose se na obveze za rashode poslovanja u iznosu 2.090.364,00 kn (za materijalne rashode u iznosu 491.123,00 kn, financijske rashode 2.203,00 kn i ostale tekuće obveze u iznosu 1.597.038,00 kn), te na prihode budućih razdoblja u iznosu 494.510,00 kn (od čega je pomoć Vlade Republike Hrvatske Hrvatima u Bosni i Hercegovini za restauriranje arhivskog gradiva u iznosu 380.000,00 kn i uplata Vrhbosanske nadbiskupije u iznosu 100.000,00 kn.). Na koncu 2013. nije bilo dospjelih obveza.

II. REVIZIJA ZA 2013.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- analizirati ostvarenje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u skladu s planom
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima
- provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava
- provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje Arhiva.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza proučena je i analizirana pravna regulativa, interni akti, te dokumentacija i informacije o poslovanju Arhiva. Ispitana je dosljednost primjene zakona, pravilnika, odluka, uputa, naputaka, pravila, kriterija i drugih internih akata, s ciljem utvrđivanja pravilnosti poslovanja. Istražene su promjene i odstupanja od planiranih veličina kod značajnijih pokazatelja. Podaci iskazani u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima uspoređeni su s planiranim i s podacima iz ranijeg razdoblja, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, kod utvrđivanja područja rizika, korištene su objave u tisku i elektronskim medijima.

Revizijski dokazi su prikupljeni provjerom i analizom poslovnih knjiga, knjigovodstvenih isprava i druge dokumentacije koja je dokaz o nastalim poslovnim događajima i na temelju koje su poslovni događaji evidentirani u poslovnim knjigama. Obavljena je detaljnija provjera vrijednosno značajnijih stavki iz bilance i na pojedinim računima, a brojnije vrijednosno manje značajne stavke su testirane metodom uzorka. Korišteno je izvješće o radu Arhiva, te izvješća o provedbi pojedinih programa, odnosno projekata koja su dostavljena Ministarstvu kulture. Obavljeni su razgovori i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba (pročelnici odjela, načelnici ili voditelji odsjeka i drugi zaposlenici) o pojedinim poslovnim događajima vezanim uz određene programe i projekte obuhvaćene revizijom, posebno planiranje i računovodstveno poslovanje, popis imovine u vlasništvu i zakup poslovnih prostora, potraživanja i obveze, prihode, rashode, te provođenje javne nabave i izvršenje zaključenih ugovora.

Provjera izvršenja naloga i preporuka revizije za 2006.

Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju Arhiva za 2006., o čemu je sastavljeno Izvješće i izraženo uvjetno mišljenje.

Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Arhivu je naloženo da ih otkloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Državni ured za reviziju je naložio primjenu odredbi Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu u pogledu potpisa ovlaštene osobe na knjigovodstvenim ispravama, kojim se jamči da su knjigovodstvene isprave kontrolirane prije evidentiranja u poslovne knjige.

Predložio je realnije planiranje rashoda, odnosno prije izvršenja rashoda u iznosima većim ili manjim od planiranih, donijeti izmjene financijskog plana.

Naložio je provođenje postupaka nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Revizijom za 2013. je utvrđeno prema kojim nalogima je postupljeno i prema kojoj preporuci nije postupljeno:

Nalozi prema kojima je postupljeno:

- unos podataka u poslovne knjige je obavljan na temelju vjerodostojnih, istinitih, urednih i prethodno kontroliranih knjigovodstvenih isprava, koje su ovjerene potpisom ravnateljice, zamjenika ravnateljice odnosno pomoćnika ravnateljice za financijsko-pravne poslove, te pročelnika odjela, a u određenim slučajevima potpisom načelnika ili voditelja odsjeka
- revizijom obuhvaćeni postupci nabave roba, usluga i radova su provedeni prema odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Preporuka prema kojoj nije postupljeno:

- financijski plan je nerealan, nije usklađen s iznosom sredstava koje je Ministarstvo kulture odobrilo Arhivu, u postupcima utvrđivanja programa javnih potreba u kulturi, za ostvarenje programa redovne djelatnosti, provedbu programske djelatnosti (posebnih programa odobrenih od Ministarstva kulture) i nabavu nefinancijske imovine.

Arhiv je i nadalje u obvezi postupati prema danoj preporuci Državnog ureda za reviziju.

Nalaz za 2013.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: planiranje, računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi, imovina, obveze te postupci javne nabave.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti u dijelu koji se odnosi na planiranje, računovodstveno poslovanje, rashode i postupke javne nabave.

1. Planiranje

- 1.1. Financijski plan je usvojen u kolovozu 2012. i dostavljen Ministarstvu kulture. Prihodi i rashodi su planirani u iznosu 56.781.214,00 kn. Izmjenama u prosincu 2013., smanjeni su za 12.511.899,00 kn ili 22,0 % te iznose 44.269.315,00 kn. Planirani su prihodi iz državnog proračuna u iznosu 41.297.815,00 kn i vlastiti prihodi u iznosu 2.971.500,00 kn. Planirani su rashodi za redovnu djelatnost (plaće i materijalni rashodi) u iznosu 31.435.088,00 kn, te provedbu programske djelatnosti (posebnih programa odobrenih od Ministarstva kulture) i nabavu nefinancijske imovine u iznosu 12.834.227,00 kn.

Ostvareni prihodi i primici te rashodi znatno odstupaju u odnosu na planirane. Prihodi i primici su ostvareni u iznosu 32.014.689,00 kn, što je za 12.254.626,00 kn ili 27,7 % manje od planiranih, dok su rashodi ostvareni u iznosu 27.726.200,00 kn, što je za 16.543.115,00 kn ili 37,4 % manje od planiranih. Prihodi iz državnog proračuna su ostvareni u iznosu 27.079.183,00 kn, što je za 14.218.632,00 kn ili 34,4 % manje od plana, a vlastiti prihodi su ostvareni u iznosu 4.582.738,00 kn, što je za 1.611.238,00 kn ili 54,2 % više od plana.

Plan nije usklađen s financijskim planom Ministarstva kulture, odnosno s ugovorenim sredstvima za redovnu djelatnost i programsku djelatnost, niti je usklađen s ostvarenim sredstvima od Hrvatskog audiovizualnog centra za provedbu programa filmske djelatnosti. Iako su u prosincu 2013. rađene izmjene plana, ostvareni prihodi i primici te rashodi znatno odstupaju od planiranih.

S obzirom da plan nije realan nije usporedivo ostvarenje prihoda i rashoda s planom i nije moguće pratiti namjensko korištenje sredstava.

Državni ured za reviziju nalaže više pozornosti posvetiti planiranju kako bi planovi bili realni i u funkciji donošenja poslovnih odluka te omogućavali kontrolu namjenskog korištenja sredstava.

- 1.2. *Arhiv prihvaća nalaz vezano uz planiranje i navodi da je koncem 2013. imao nedostatan broj zaposlenika u Odsjeku financijsko knjigovodstvenih poslova te su zaposlenici bili fokusirani na obavljanje redovnih poslova čiji opseg je bio povećan, a manjak zaposlenika je bio prisutan kroz cijelu 2013. i 2014. Nadalje navodi da se pristupilo izradi rebalansa financijskog plana za 2014., te će se u narednim godinama više pozornosti posvećivati planiranju kako bi se provodila bolja kontrola namjenskog korištenja sredstava.*

2. Računovodstveno poslovanje

2.1. Arhiv je obveznik primjene proračunskog računovodstva, prema odredbama Zakona o proračunu, Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 114/10, 31/11 i 124/14), te drugim provedbenim propisima. Ustrojene su i vode se propisane poslovne knjige i sastavljeni su propisani financijski izvještaji.

- Evidentiranje poslovnih događaja

U poslovnim knjigama nije evidentirana i financijskim izvještajima nije iskazana vrijednost knjižnične građe u posjedu i vlasništvu Arhiva (više od 160 000 jedinica), te potraživanja na temelju ugovora zaključenog s Hrvatskim audiovizualnim centrom za zaštitu i restauraciju audiovizualnog gradiva u iznosu 1.441.032,00 kn i potraživanja od Ministarstva kulture za pokriće rashoda za provedbu odobrenih posebnih programa u iznosu 58.000,00 kn. Prema odredbama članka 5. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, proračunski su korisnici obvezni u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i primitaka, rashoda i izdataka kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora. Nadalje, u određenim slučajevima prihodi, rashodi i imovina nisu evidentirani na računima propisanim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. Rashodi za stručno usavršavanje zaposlenika, koji se odnose na program osposobljavanja za upravljanje konfliktima-prevenciju i redukciju nekonstruktivnih konflikata, evidentirani su na računu seminari, savjetovanja i simpoziji u iznosu 26.342,00 kn i na računu ostale intelektualne usluge u iznosu 5.158,00 kn. Rashodi za usluge tekućeg i investicijskog održavanja građevinskih objekata u iznosu 52.625,00 kn evidentirani su na računu rashoda za dodatna ulaganja na građevinskim objektima. Za navedeni iznos pogrešno je povećana vrijednost imovine. Na računu građevinski objekti su evidentirana ulaganja izvršena u ranijim godinama u zgradu na Mažuranićevom trgu u iznosu 508.199,00 kn. S obzirom da navedena zgrada nije u vlasništvu Arhiva i nije evidentirana u poslovnim knjigama Arhiva, navedena ulaganja je trebalo evidentirati na računu ulaganja u tuđu imovinu. Rashodi za naknade ispitivačima u iznosu 26.323,00 kn su evidentirani na računu rashoda za zaposlene, umjesto na računu rashoda za naknade na temelju ugovora o djelu. Odredbom članka 22. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, je propisano da su Računskim planom proračuna utvrđene brojčane oznake i nazivi pojedinih računa po kojima su proračun i proračunski korisnici obvezni knjigovodstveno iskazati imovinu, obveze i izvore vlasništva te prihode/primitke i rashode/izdatke. Također u pojedinim slučajevima prihodi i rashodi nisu evidentirani uz primjenu modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja. Rashodi za naknade restoratorima i ispitivačima u iznosu 147.907,00 kn koji se odnose na 2013. su evidentirani u 2014. Na računu prihodi iz državnog proračuna su evidentirana više doznačena sredstva od ugovorenih za 2013., za dva trogodišnja programa, u iznosu 166.000,00 kn. Navedeni iznos više doznačenih sredstava je trebalo evidentirati na računu prihoda budućih razdoblja. Odredbom članka 21. navedenog Pravilnika, je propisano da se prihodi i rashodi iskazuju uz primjenu modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja, odnosno prihodi se priznaju u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi, a rashodi se priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju.

Nabavna vrijednost građevinskih objekata koncem 2013. iskazana je u iznosu 60.296.171,00 kn. U okviru navedene vrijednosti, iskazana je vrijednost zgrade u Zagrebu (Marulićev trg 21) koja je spomenik kulture u iznosu 32.009.648,00 kn, a odnosi se na vrijednost ulaganja u adaptaciju zgrade od početka 2000. do konca 2013. Navedena zgrada Arhivu je dana na korištenje 1995. odredbom članka 2. Zakona o prenošenju vlasništva i osnivačkih prava nad Nacionalnom i sveučilišnom bibliotekom u Zagrebu na Republiku Hrvatsku (Narodne novine 21/95). Navedenom odredbom je utvrđeno da nakon preseljenja Nacionalne i sveučilišne biblioteke u Zagrebu na novu lokaciju, zgradu na Marulićevom trgu 21 u Zagrebu koristi, bez naknade, za obavljanje svoje djelatnosti Arhiv do izgradnje nove zgrade za potrebe Arhiva. U poslovnim knjigama je evidentirana vrijednost ulaganja u zgradu nakon preuzimanja, a vrijednost zgrade u vrijeme preuzimanja na korištenje nije evidentirana.

Vrijednost zgrada u Kerestincu (bivše vojarne) evidentirana u iznosu 23.958.104,00 kn odnosi se na vrijednost ulaganja u navedene zgrade od početka 2008. do konca 2013. Odluku o darivanju Arhivu nekretnina u Kerestincu u vlasništvu Republike Hrvatske (18 zgrada površine 11 086 m² i dvorišta površine 79 122 m²) Vlada Republike Hrvatske je donijela koncem studenoga 2007. U Odluci je navedeno da prema procjeni Ministarstva financija, Porezne uprave, vrijednost nekretnina (zgrada i zemljišta) iznosi 32.448.000,00 kn. Arhiv je ukupnu procijenjenu vrijednost zgrada i zemljišta evidentirao kao vrijednost zemljišta, a trebalo ju je rasporediti na vrijednost zgrada i na vrijednost zemljišta, te vrijednost zgrada povećati za dodatna ulaganja i obračunavati ispravak vrijednosti zgrada. Zgrade u Kerestincu nemaju građevinsku i uporabnu dozvolu, a postupak legalizacije je u tijeku.

Navedeno je utjecalo na financijske izvještaje, odnosno na strukturu prihoda i rashoda (jer su u pojedinim slučajevima prihodi i rashodi iskazani na pogrešnim računima), na pojedine pozicije prihoda i rashoda (jer pojedini prihodi i rashodi nisu iskazani ili su više odnosno manje iskazani), te na strukturu i pojedine stavke imovine (u pojedinim slučajevima je imovina iskazana za pogrešnim računima, na koncu 2013. nije iskazana vrijednost ukupne imovine i potraživanja, dok su pojedine stavke imovine više odnosno manje iskazane).

Državni ured za reviziju nalaže evidentiranje imovine te prihoda i rashoda u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Također, nalaže evidentiranje u poslovnim knjigama ukupne vrijednosti građevinskih objekata i zemljišta, na propisanim računima te obavljati ispravak vrijednosti u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

- Popis imovine i obveza

Odluka o popisu imovine i obveza sa stanjem 31. prosinca 2013. i osnivanju povjerenstava za popis je donesena početkom prosinca 2013. Imenovano je sedmočlano povjerenstvo za popis dugotrajne (materijalne i nematerijalne) imovine, kratkotrajne imovine, financijske imovine, potraživanja i obveza.

Izvješće o provedenom popisu nije sastavljeno. Također, nije izvršena usklađivanje imovine i obveza evidentirane u poslovnim knjigama sa stanjem utvrđenim popisom te nije vidljivo je li stanje evidentirano u poslovnim knjigama jednako stanju utvrđenom popisom.

Odredbama članaka 15., 16. i 17. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu je propisano da se popis imovine i obveza mora sastaviti na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance. Nakon popisa, povjerenstvo je obvezno sastaviti izvještaj na temelju popisnih lista i svojih zapažanja i predati ga čelniku proračunskog korisnika, koji odlučuje o načinu likvidacije utvrđenih manjkova, knjiženju utvrđenih viškova, otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza, rashodovanju sredstava i opreme, te mjerama protiv odgovornih osoba za manjkove, štete, zastaru i nenaplativost potraživanja i drugo, što nije učinjeno.

Državni ured za reviziju nalaže obavljanje popisa imovine i obveza u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

- Arhivsko gradivo

U poslovnim knjigama je evidentirana i financijskim izvještajima iskazana vrijednost arhivskog gradiva u iznosu 9.593.318,00 kn, koja se odnosi na otkupljeno i donirano arhivsko gradivo. Navedeno arhivsko gradivo je pohranjeno u arhivskom spremištu i evidentirano u evidencijama o arhivskom gradivu ustrojenim u stručnim službama Arhiva, u kojima je evidentirano i arhivsko gradivo preuzeto od stvaratelja i imatelja, na temelju odredbi Zakona, koje nije evidentirano u poslovnim knjigama i iskazano u financijskim izvještajima. Naime, arhivskom gradivu preuzetom na temelju odredbi Zakona ne određuje se vrijednost, ne evidentira se u poslovnim knjigama i ne iskazuje se u financijskim izvještajima Arhiva. S obzirom na navedeno, vrijednost otkupljenog i doniranog arhivskog gradiva u iznosu 9.593.318,00 kn nije se trebala evidentirati u bilančnim evidencijama.

Nadalje, Arhiv preuzima javno arhivsko gradivo na temelju odredbi Zakona i Pravilnika o predaji arhivskog gradiva arhivima (Narodne novine 90/02). Prema odredbi članka 11. Zakona, stvaratelji i imatelji javnog arhivskog i registraturnog gradiva dužni su prije njegove predaje Arhivu provesti odabiranje arhivskog iz registraturnog gradiva, te ga predati u izvorniku, sređeno, označeno, popisano u zaokruženim cjelinama i tehnički opremljeno. Uvidom u evidencije o arhivskom gradivu i prostore u kojima je pohranjeno utvrđeno je da se čuva veća količina registraturnog gradiva iz kojega nije obavljano odabiranje (izlučivanje) te je pohranjena i čuva se veća količina registraturnog umjesto arhivskog gradiva. Također nije, ili nije u dovoljnoj mjeri, obavljano izlučivanje iz arhivskog gradiva, što povećava potrebu za prostorom i povećava troškove upravljanja i čuvanja gradiva. Isto tako, Arhiv je preuzeo znatne količine gradiva koje stvaratelji i imatelji nisu prethodno vrednovali (proveli odabiranje arhivskog gradiva trajne vrijednosti i izlučivanje gradiva određenih rokova čuvanja). Navedeno se naročito odnosi na arhivsko gradivo upravnih i drugih tijela iz razdoblja od 1945. do 1990. Prema odredbi članka 11. Zakona, stvaratelji i imatelji javnog registraturnog gradiva redovito, po isteku roka za čuvanje određene vrste gradiva, odabiru iz njega arhivsko gradivo, prema uputama i uz odobrenje nadležnog arhiva. Postupanjem prema navedenoj odredbi smanjila bi se količina gradiva koja se preuzima od stvaratelja, te se pohranjuje i čuva u Arhivu. Odredbama članka 15. Pravilnika o vrednovanju te postupku odabiranja i izlučivanja arhivskog gradiva (Narodne novine 90/02), propisan je postupak odabiranja i izlučivanja u arhivima. Prema odredbama navedenog članka, odluku o pokretanju postupka u pisanom obliku donosi ravnatelj arhiva na prijedlog voditelja nadležne ustrojstvene jedinice. Ovom odlukom imenuje se i povjerenstvo za provođenje postupaka izlučivanja i uništavanja izlučenoga gradiva.

Povjerenstvo izrađuje prijedlog za izlučivanje u kojemu se obvezno navode opći podaci o arhivskome fondu (naziv, vrijeme nastanka gradiva), podaci o ranijim izlučivanjima, podaci o cjelovitosti sačuvanog gradiva, prijedlog kriterija za izlučivanje s obrazloženjem i popis gradiva ili vrsta (skupina) zapisa koji se predlažu za izlučivanje. Popis gradiva za izlučivanje izrađuje se prema cjelinama, uz naznaku graničnih godina za svaku stavku. Na temelju prijedloga, odluku o izlučivanju donosi ravnatelj Arhiva u pisanom obliku. Povjerenstvo koje provodi izlučivanje obvezno je sastaviti zapisnik o provedenom izlučivanju, kojem se prilaže popis izlučenog gradiva ili popis vrsta (skupina) izlučenih zapisa.

Prema podacima iz Izvještaja Arhiva za 2011., dostavljenog Državnom zavodu za statistiku početkom 2012., od ukupno 26 051 dužnog metra arhivskog gradiva u posjedu Arhiva, sređeno je 14 442,3 dužna metra, a nesređeno je 11 608,7 dužnih metara ili 44,6 % ukupne količine. Obveza dostavljanja Izvještaja Državnom zavodu za statistiku propisana je odredbom članka 6. Zakona o službenoj statistici (Narodne novine 103/03, 75/09, 59/12 i 12/13). Izvještaj se sastavlja i dostavlja svake tri godine, te se prvi idući Izvještaj sastavlja za 2014. a dostavlja Državnom zavodu za statistiku početkom 2015. Prema zapisnicima Povjerenstva za provođenje postupka odabiranja, izlučivanja i uništavanja izlučenog gradiva u Arhivu, od početka siječnja 2013. do konca listopada 2014., obavljeno je 15 postupaka sređivanja arhivskog gradiva, kojima su obuhvaćena 1 010,2 dužna metra arhivskog gradiva. Od navedene količine je izlučeno 86,2 dužna metra gradiva te 21 164 plakata iz fondova i zbirke audiovizualnog gradiva, koje je pohranjeno u većem broju od potrebnog. Iz zapisnika je vidljivo da je u tri godine sređeno 8,7 % nesređenog arhivskog gradiva. Sređivanje preostalog arhivskog gradiva, a uz istu dinamiku, trajalo bi više od 20 godina. Zaposlenici Arhiva, izvan radnog vremena, na temelju ugovora o autorskom honoraru zaključenoga s Arhivom sređivali su registraturno i arhivsko gradivo ministarstava i drugih institucija, a ne arhivsko gradivo u posjedu Arhiva. Naime, Arhiv je na temelju ugovora zaključenih s ministarstvima i drugim institucijama (stvarateljima arhivskog gradiva) obavljao sređivanje arhivskog gradiva navedenih institucija.

Nadalje, u posljednje tri godine (propisanom roku), nije obavljen cjelovit popis knjižnične građe. U 2013. je obavljena revizija dijela knjižnične građe. Prema odredbi članka 15. stavka 2. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, proračunski korisnici koji obavljaju muzejsku, knjižničarsku ili bibliotečnu djelatnost popis knjiga i bibliotečne građe mogu obaviti u roku koji nije duži od tri godine. Prema odredbi članka 14. novog Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14), proračun i proračunski korisnici koji obavljaju knjižničnu djelatnost popis knjižnične građe mogu obaviti u roku koji nije duži od roka obveznog za reviziju knjižnične građe utvrđenog posebnim podzakonskim aktom. Odredbom članka 2. Pravilnika o reviziji i otpisu knjižnične građe (Narodne novine 21/02) je propisano da se revizija fonda knjižnične građe od 100 000 do 250 000 jedinica provodi svakih deset godina, te je Arhiv s obzirom da raspolaže s fondom knjižnične građe većim od 160 000 jedinica obavezan obaviti reviziju i popis svakih deset godina.

S obzirom da se arhivskom gradivu preuzetom na temelju odredbi Zakona ne određuje vrijednost, Državni ured za reviziju predlaže vrijednost otkupljenog i doniranog arhivskog gradiva koje je evidentirano u bilančnim evidencijama evidentirati u izvanbilančnoj evidenciji.

Također, predlaže donošenje plana sređivanja arhivskog gradiva odabiranjem i izlučivanjem arhivskog gradiva kojem je istekao rok čuvanja, te arhivskog gradiva koje nema povijesnu, znanstveni ili drugu osobitu vrijednost. Planom je potrebno odrediti vrijeme, prioritete i izvršitelje sređivanja arhivskog gradiva preuzetog u ranijim godinama, u cilju smanjenja rashoda za spremišni prostor i tehničku opremu koji nastaju upravljanjem i dugotrajnim čuvanjem. Nalaže se kod preuzimanja arhivskog gradiva iz novijeg razdoblja postupati u skladu s odredbama Zakona i Pravilnika o predaji arhivskog gradiva arhivima. Nadalje nalaže se popis knjižnične građe u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu i Pravilnika o reviziji i otpisu knjižnične građe.

- 2.2. *Vezano uz evidentiranje poslovnih događaja, Arhiv izjavljuje da potraživanja na temelju zaključenog ugovora s Hrvatskim audiovizualnim centrom za zaštitu i restauraciju audiovizualnog gradiva u iznosu 1.441.032,00 kn nisu evidentirana jer nije zaključen ugovor s dobavljačem za zaštitu i restauraciju filmova. Ugovor nije zaključen tijekom 2013. iz razloga što je postupak javne nabave usluge zaštite i restauracije filmova poništen dva puta te je stoga navedeni ugovor zaključen u 2014. Navedena usluga je izvršena te je Hrvatskom audiovizualnom centru početkom 2015. predano izvješće o izvršenju programa zaštite i restauracije filmova. Navodi da potraživanja od Ministarstva kulture za financiranje rashoda za provedbu odobrenih posebnih programa uz iznosu od 58.000,00 kn nisu evidentirana jer se zbog nedostatka ljudskih potencijala i određenih tehničkih poteškoća nisu mogli realizirati ni pojedini posebni programi planirani u jednogodišnjem, ali i u trogodišnjem razdoblju. Za pojedine jednogodišnje posebne programe tražena je, a nakon toga i odobrena, odgoda izvršenja od strane Ministarstva kulture. Navedeni programi izvršeni su tijekom 2014., za što su predana izvješća o izvršenju programa, koja je nadležno Ministarstvo kulture prihvatilo. Nadalje navodi da su rashodi za naknade restauratorima i ispitivačima u iznosu 147.907,00 kn, koji se odnose na 2013., evidentirani u siječnju 2014. iz razloga što su usluge koje su predmet tih ugovora izvršene koncem prosinca 2013. te se rashodi nisu mogli evidentirati jer su dokumenti (ugovori) zaprimljeni početkom siječnja 2014. Vezano za popis imovine, Arhiv u očitovanju navodi da je povjerenstvo za popis imovine, koje je Odlukom ravnateljice imenovano koncem 2014., utvrdilo da ne postoji Izvješće o provedenom popisu iz 2013. Popis imovine i obveza je proveden u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te je sastavljen izvještaj na temelju popisnih lista koji je predan ravnateljici. Prilikom uspoređivanja popisnih lista s knjigovodstvenim popisom, povjerenstvo je utvrdilo da u razdoblju do 2014. nikada nisu uspoređivane popisne liste knjigovodstva s popisnim listama povjerenstva zbog čega nisu ažurirane lokacije za pojedinu imovinu u odnosu na promjene smještaja, niti je provedeno rashodovanje imovine iz popisnih lista knjigovodstva iako je imovina fizički likvidirana. Također, povjerenstvo je utvrdilo da pojedina imovina nema inventarni broj te da postoji imovina koja je rashodovana, ali se fizički još uvijek nalazi u prostorima Arhiva. Zbog navedenog nije se moglo provesti potpuno usklađivanje popisnih lista s računovodstvenim te je ravnateljica donijela Odluku o osnivanju stalnog popisnog povjerenstva, čija je zadaća tijekom cijele godine sukcesivno provoditi popis imovine, detektirati imovinu koja je trebala biti likvidirana temeljem prijašnjih odluka ravnatelja o rashodovanju imovine, detektirati imovinu bez inventarnih brojeva, a sve kako bi se evidencije u poslovnim knjigama izjednačile sa stanjem utvrđenim popisom.*

Vezano uz arhivsko gradivo, izjavljuje da su unatoč postojećoj regulativi u Arhivu desetljećima preuzimane znatne količine gradiva koje prije toga kod samih stvaratelja/imatelja nije vrednovano (provedeno odabiranje arhivskog gradiva trajne vrijednosti i izlučivanje registraturnog gradiva određenih rokova čuvanja) odnosno sređeno na način da je gradivo fizički složeno u zaokružene cjeline koje odražavaju djelatnost stvaratelja, te u skladu s tim i tehnički opremljeno u odgovarajuću ambalažu (arhivske kutije), označeno i popisano. Navedeno se posebno odnosi na gradivo upravnih i drugih institucija iz socijalističkog razdoblja (1945.-1990.).

Obrazlaže da je ovakvo stanje najvećim dijelom posljedica što je gradivo, unatoč tome što nisu bili ispunjeni svi propisani uvjeti za njegovu predaju, preuzimano u Arhiv jer je procijenjeno da ga je nužno preuzeti u stanju u kojem je zatečeno kod stvaratelja/imatelja radi njegove zaštite i spašavanja od oštećenja ili uništenja. Takvo stanje dijelom je posljedica različitih društveno-političkih odnosa, ali i objektivno "niskog" vrednovanja uloge arhivske službe u društvu u cjelini, te Arhiv u proteklom razdoblju, a i danas, nije mogao/još uvijek ne može u potpunosti i na zadovoljavajući način ispuniti sve zadatke koji su mu postavljeni na području preuzimanja javnog arhivskog gradiva. Vezano uz podatke o ukupnoj količini gradiva preuzetog u Arhiv i njegovoj sređenosti, iz Izvještaja Arhiva za 2011., napominje da je u tijeku izrada Izvještaja Arhiva za 2014., koji je Arhiv obvezan dostaviti Državnom zavodu za statistiku do 10. travnja 2015., te će biti dostupni recentni podatci o količinama preuzetog gradiva i njegovoj sređenosti. Navedenim izvještajem biti će obuhvaćeni podatci i o količinama gradiva preuzetog u posljednjem trogodišnjem razdoblju (2012.-2014.). Uz navedeno, u obzir treba uzeti i planirana preuzimanja većih količina preostalog gradiva središnjih državnih tijela i upravnih institucija iz socijalističkog razdoblja (1945.-1990.) te drugih organizacija, koje će se nastaviti i u 2015. Izvještaj Arhiva za 2014. godinu dostavit će se, na zahtjev, Državnom uredu za reviziju na znanje. Ističe da će osnovni cilj i zadatak Odjela za zaštitu i obradu arhivskog gradiva te drugih Odjela koji skrbe o arhivskom gradivu (Fototeka, Odjel Hrvatskog filmskog arhiva), u 2015. i u narednom višegodišnjem razdoblju bit sustavno sređivanje i revizija postojećih fondova i zbirki u Arhivu, s posebnim naglaskom na vrednovanje gradiva, odnosno izlučivanju onih cjelina gradiva koje nemaju trajnu vrijednost za kulturu, povijest i druge znanosti. Ovaj cilj i zadatak na odgovarajući je način ugrađen u Plan rada Arhiva za 2015. kada se planira završetak obrade i opisa gradiva oko 50 fondova/zbirki, u ukupnoj količini oko 1 500 dužnih metara, te evidentiranje svih fondova i zbirki Odjela Hrvatskog filmskog arhiva. Nadalje ističe kako dinamika obrade gradiva djelomično ovisi i o preraspodjeli dijela zaposlenika Odjela, osim na obradu gradiva, na druge poslove koje Arhiv obavlja u okviru svojih Zakonom propisanih zadaća. Navodi da će se u radu Odjela za zaštitu i obradu arhivskoga gradiva uvažiti preporuke Državnog ureda za reviziju te će se uz Plan rada Odjela za 2015. izraditi višegodišnji operativni plan sređivanja onih fondova koji evidentno sadrže znatnije količine registraturnog gradiva koje nema vrijednost za trajno čuvanje. Na taj način Odjel za zaštitu i obradu arhivskog gradiva nastojat će doprinijeti uštedi ukupnih resursa Arhiva (spremišni prostor, tehnička oprema, ljudski resursi i dr.) potrebnih za upravljanje i dugoročno očuvanje gradiva u posjedu Arhiva te njegovoj dostupnosti krajnjim korisnicima. Vezano uz popis knjižnične građe, navodi da cjelovit popis predstavlja inventarna knjiga koja je osnovni dokument knjižnice u kojoj se navode načini nabave, kupnja, razmjena, donacija, zakonski primjerak (po odobrenim objavama) te zatečeno u knjižnici za stari dio fonda. Navodi da su u ranijim godinama inventarne knjige knjižnice Arhiva loše vođene u smislu nedostatka cijena jedinica, osim za kupljenu knjižničnu građu za koju su prepisivane cijene s računa i koja je usuglašena s računovodstvom.

Zbog toga je u 2014. u knjižnici započeto s unošenjem cijena te je inventarna knjiga za 2014. kompletna (u 2014. ukupno je obrađeno 2 783 jedinice monografskih publikacija, od čega je 2 631 jedinica procijenjena, a 35 jedinica je kupljeno i unesena je stvarna vrijednost s računa, dok je kod serijskih publikacija uneseno 1 035 svezaka časopisa), a za ranije godine je potrebno unijeti procijenjenu vrijednost jedinica. Izjavljuje da se u knjižnici od 2011. provodi revizija u skladu s Preporukom za popis imovine (knjiga) u institucijama proračunskih korisnika Nacionalne i sveučilišne knjižnice koja se planira završiti u narednim mjesecima. Ističe da nema podataka kada je provedena prethodna revizija, osim što se na starim knjigama nalazi žig Inventura 1987.

3. Rashodi

3.1. Ukupni rashodi su ostvareni u iznosu 27.726.200,00 kn. Vrijednosno su značajniji rashodi za zaposlene u iznosu 18.151.414,00 kn, materijalni rashodi u iznosu 7.155.087,00 kn, te rashodi za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 2.253.288,00 kn. Materijalni rashodi se najvećim dijelom odnose na usluge u iznosu 2.883.369,00 kn (u okviru kojih su značajnije usluge tekućeg i investicijskog održavanja u iznosu 855.488,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu 598.615,00 kn i ostale usluge u iznosu 585.496,00 kn), materijal i energiju u iznosu 2.621.812,00 kn, te naknade troškova zaposlenima u iznosu 1.401.073,00 kn. Utvrđene nepravilnosti i propusti se odnose na rashode za intelektualne i osobne usluge, ostale usluge tekućeg održavanja, te ostale nespomenute usluge.

- Rashodi za intelektualne i osobne usluge

Rashodi za intelektualne i osobne usluge su ostvareni u iznosu 598.615,00 kn. Vrijednosno značajniji su rashodi za usluge na temelju ugovora o autorskom djelu u iznosu 423.620,00 kn, te za usluge na temelju ugovora o djelu u iznosu 120.170,00 kn. Zaključen je 121 ugovor o autorskom djelu i 26 ugovora o djelu, od čega s vanjskim izvršiteljima 72 i zaposlenicima 75 ugovora.

Od ukupno zaključenih, na ugovore o autorskom djelu za usluge sređivanja arhivskog gradiva ministarstava i drugih stvaratelja odnosi se 14 ugovora za usluge u iznosu 110.375,00 kn. Prema mišljenju Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo iz ožujka 2014., djelatnost arhivističkog sređivanja gradiva je posao struke i nije autorsko djelo. Također, dopisom iz travnja 2014. Ministarstvo kulture je obavijestilo Arhiv da se za poslove sređivanja arhivskog gradiva ne mogu zaključivati ugovori o autorskom djelu. S obzirom da poslovi sređivanja arhivskog gradiva nemaju obilježja autorskog djela propisana odredbom članka 5. Zakona o autorskim i drugim srodnim pravima (Narodne novine 167/03, 79/07, 80/11, 125/11, 141/13 i 127/14), prema kojima je autorsko djelo originalna intelektualna tvorevina iz književnog, znanstvenog i umjetničkog područja koja ima individualni karakter, bez obzira na način i oblik izražavanja, vrstu, vrijednost ili namjenu, Arhiv je trebao obavljati navedene poslove u skladu s pravnom prirodom posla.

Državni ured za reviziju nalaže ugovore o autorskom djelu zaključivati samo za poslove, odnosno djela koja imaju obilježje autorskog djela propisano odredbama Zakona o autorskim i drugim srodnim pravima.

- Korištenje proračunskih sredstava

Za usluge izrade DVD-a dokumentarnog filma Goli otok je zaključeno osam ugovora o djelu za usluge u iznosu 40.324,00 kn. Od osam navedenih, tri ugovora za usluge u iznosu 8.008,00 kn su zaključena sa zaposlenicima Arhiva, a pet ugovora za usluge u iznosu 32.316,00 kn je zaključeno s vanjskim izvršiteljima. Za snimanje navedenog DVD-a, pratećih plakata i knjižica, Ministarstvo kulture je odobrilo sredstva u iznosu 80.000,00 kn, od čega je u 2013. Arhivu doznačeno 64.000,00 kn. Rashodi su ostvareni u iznosu 77.683,00 kn. Više ostvareni rashodi u iznosu 13.683,00 kn su podmireni iz vlastitih prihoda. Osim financiranja izdavanja DVD-a Goli otok, Arhiv je u 2012. sufinancirao snimanje dokumentarnog filma Goli otok. Ugovor o koprodukcijskoj suradnji na zajedničkom projektu proizvodnje dokumentarnog filma Goli otok i prenošenju Arhivu isključivih izdavačkih prava na DVD istoimenog filma zaključen je u travnju 2012. s producentom filma. Na ime postprodukcijskih troškova filma Arhiv se obvezao producentu platiti 32.000,00 kn i ustupiti fotografsko i audiovizualno gradivo Arhiva u protuvrijednosti 15.000,00 kn, na temelju čega je stekao pravo vlasničkog udjela na navedenom filmu od 30,0 %. Raspodjela prihoda ostvarenih korištenjem i distribucijom filma ugovorena je u omjeru 15,0 % Arhivu i 85,0 % producentu. U razdoblju od svibnja 2012. do početka prosinca 2014. Arhiv nije ostvario prihod od korištenja i distribucije filma. Od producenta nije zatražen izvještaj radi utvrđivanja eventualnih prihoda od korištenja i distribucije filma, što je trebalo učiniti.

Također, navedenim ugovorom iz travnja 2012. je ugovoreno pravo Arhiva na izdavanje DVD-a Goli otok u nakladi od najmanje 1 500 komada, od kojih 500 pripada producentu filma za nekomercijalne potrebe, 100 je namijenjeno za promidžbu, a 900 za prodaju u suvenirnici Arhiva. U razdoblju od studenoga 2013. do početka prosinca 2014. je prodano 18 DVD-a. Za sufinanciranje snimanja dokumentarnog filma Goli otok i izradu DVD-a Goli otok su utrošena sredstva u iznosu 109.683,00 kn (za DVD 77.683,00 kn i snimanje filma 32.000,00 kn), a ostvaren je prihod u iznosu 1.080,00 kn. Preostalo je 882 DVD-a, čija je prodaja neizvjesna.

S obzirom da je na temu Kazneno popravno doma na Golom otoku već snimljeno više dokumentarnih materijala na različitim nosačima, koji su prikazivani u proteklim godinama u okviru televizijskog programa, te na raznim smotrama i festivalima dokumentarnog filma, Državni ured za reviziju je mišljenja da nije bilo svrhovito trošiti proračunska sredstva za ovaj program. Djelatnost Arhiva je čuvanje i zaštita arhivskog gradiva, uključujući filmsko i audiovizualno gradivo, a ne proizvodnja filmova i DVD-a. Prema odredbi članka 11. Zakona o proračunu, proračunska sredstva se moraju koristiti u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, a posebno u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.

Rashodi za ostale usluge tekućeg održavanja su ostvareni u iznosu 217.868,00 kn, a za ostale nespomenute usluge u iznosu 91.118,00 kn. U okviru rashoda za ostale usluge tekućeg održavanja, vrijednosno su značajniji rashodi za radove planiranja i uređenja terena u cilju sprečavanja plavljenja arhivskog spremišta u Kerestincu i Januševcu u iznosu 44.187,00 kn, raščišćavanje i uklanjanje grana i stabala u Januševcu u iznosu 37.562,00 kn, uklanjanje grana i stabala u Kerestincu i Januševcu u iznosu 24.675,00 kn.

Navedeni radovi su povjereni vanjskom izvoditelju iako je u izdvojenom arhivskom spremištu na lokaciji u Kerestincu zaposlen domar (radi i stanuje u poslovnom objektu na toj lokaciji), koji prema opisu poslova brine o sigurnosti objekta i arhivskog gradiva u spremištu, održava odgovarajuće uvjete u spremištu, provjerava ispravnost instalacija i uređaja, otklanja oštećenja i obavlja druge odgovarajuće poslove prema nalogu voditelja odsjeka, pomoćnika ravnatelja i ravnateljice. Također, Arhiv na spomenutoj lokaciji posjeduje opremu (motorne pile, kosilice i slično), koju domar koristi za uređenje i održavanje poslovnog prostora (zemljišta i zelenila).

U okviru rashoda za ostale nespomenute usluge, na rashode za nabavu 4 000 suvenira magneta se odnosi 30.000,00 kn. Od nabavljenih 4 000 suvenira magneta, 3 600 je namijenjeno za prodaju u suvenirnici Arhiva, a 400 za reprezentaciju. Od početka kolovoza 2013. do početka studenoga 2014., za reprezentaciju su podijeljena 124 suvenira, prodana su 102, a na zalihima je još 3 498 suvenira ili 87,5 % nabavljene količine za prodaju. Iz navedenog je vidljivo da su suveniri nabavljeni u znatno većoj količini od moguće prodaje, te sredstva za njihovu nabavu nisu utrošena u skladu s odredbom članka 11. Zakona o proračunu, kojom je propisano da se proračunska sredstva moraju koristiti u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, a posebno u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.

Za usluge presnimavanje 24 magnetofonske vrpce na digitalni zapis u trajanju 38 sati utrošeno je 19.000,00 kn. Navedene usluge su povjerene jednom trgovačkom društvu, iako ustrojstvena jedinica Hrvatski filmski arhiv posjeduje opremu i obavlja sigurnosno i zaštitno snimanje filmskog i audiovizualnog gradiva.

Početkom travnja 2012., jednom zaposleniku je dana pozajmica u iznosu 70.000,00 kn za kupnju stana. Ugovoren je obročni povrat pozajmice do početka studenoga 2014. s godišnjom kamatom od 4,1 %, te je ukupni iznos pozajmice iznosio 73.879,00 kn. Arhiv je uplatio pozajmicu u iznosu 70.000,00 kn na račun prodavatelja stana u Zagrebu.

S obzirom da Arhiv ima zaposlenike i potrebnu opremu, Državni ured za reviziju je mišljenja da je, u cilju ekonomičnog i učinkovitog korištenja sredstava, radove raščišćavanja i uklanjanja grana i stabala, kao i poslove presnimavanja magnetofonskih vrpca, trebalo povjeriti zaposlenicima Arhiva. Nalaže se korištenje proračunskih sredstava u skladu s odredbama Zakona o proračunu. Djelatnost Arhiva je čuvanje i zaštita arhivskog gradiva, te se ostvareni prihodi mogu koristiti za obavljanje djelatnosti, a ne za davanje pozajmica.

- 3.2. *Vezano uz rashode za intelektualne i osobne usluge navodi da nakon zaprimanja mišljenja Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo iz ožujka 2014., u kojem je navedeno da je djelatnost arhivističkog sređivanja gradiva posao struke te se isti ne može smatrati autorsko djelo, Arhiv nije zaključio ni jedan autorski ugovor sa zaposlenicima niti s vanjskim suradnicima u kojemu se naknade za arhivističko sređivanje plaćaju putem ugovora o autorskom djelu. Izjavljuje da je Pravilnikom o radu Arhiva utvrđeno da autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu označava djelo koje za vrijeme trajanja radnog odnosa stvori autor-radnik izvršavajući svoje obveze ili po uputama Arhiva. Autorska prava za autorska djela nastala za vrijeme trajanja radnog odnosa pripadaju Arhivu u cijelosti, uz izuzetak moralnih prava, pa time i neograničeno pravo Arhiva na iskorištavanje autorskog djela, bez naknade.*

Vezano uz korištenje proračunskih sredstava izjavljuje da je Stručno vijeće Arhiva u 2012. usvojilo projekt Goli otok, jer je od velikog interesa za istraživače, širu javnost i promociju Arhiva. Ministarstvo kulture je odobrilo izradu DVD-a Goli otok kao posebni program arhivske djelatnosti, te je na temelju odluke Stručnog vijeća zaključen ugovor o korištenju sredstava Ministarstva kulture. U okviru posebnog programa izdavačke djelatnosti Arhiva pripremljeno je i objavljeno DVD izdanje dokumentarnog filma Goli otok. Obrazlaže da su u filmu korišteni i analizirani dosjei i dokumenti Arhiva koji prikazuju Udbinu stranu medalje; dileme uhićenih ibeovaca, njihove privatne i ideološke dvojbe, sam proces istrage, namjere istražitelja jugoslavenskih tajnih službi, te samu logiku borbe jugoslavenskih komunista protiv Informbiroa. Uz film su izrađeni i tiskani popratni materijali-katalozi o izvorima u Arhivu za proučavanje represije, te plakati. Uz objavu DVD izdanja, isplaćeni su autorski honorari autoru filma, urednicima, autorima tekstova popratnih brošura kao dodatak DVD-u. Navodi da su prema ugovorima isplaćeni iznosi za posebne priloge, grafičku pripremu i prijelom, tisak, lekturu, autoring s izradom master kopije DVD-a, replikacije DVD-a, izradu animirane najave za DVD i prijevod tekstova s hrvatskog na engleski jezik. Za odabir suradnika na projektu odgovorni su voditelji programa (prilog očitovanju-Prijavnica za program arhivske djelatnosti, Ugovor o korištenju sredstava za dokumentarni film Goli otok, Izvešće o realizaciji programa arhivske djelatnosti: DVD izdanje dokumentarni film Goli otok). Vezano uz poslove planiranja, uređenja i raščišćavanja terena, te uklanjanje grana i stabala koji su povjereni vanjskom izvoditelju navodi da ih domari u izdvojenim spremištima nisu u mogućnosti odraditi, jer im to nije posao, a također sa stanovišta zaštite na radu navedeni poslovi ne mogu biti u domeni domara izdvojenih spremišta. Ističe da se radi o teškim fizičkim i složenim poslovima za koje su potrebni osposobljeni radnici s boljom opremom i strojevima nego što posjeduju domari izdvojenih spremišta. Motorne pile, kosilice i slično koriste se za tekuće održavanje, a ne za velike štete nastale nakon nevremena koje su ugrožavale život ljudi i imovine, te se posao na uklanjanju morao odraditi brzo. Od nekoliko zatraženih ponuda, između kojih su bile i tvrtke Zrinjevac i Adria servis, odabran je najpovoljniji ponuditelj, te je posao obavljen. Vezano uz nabavu suvenira navodi da je suvenirnica Arhiva uređena i otvorena u 2012., u kojoj su se u početku prodavala samo izdanja i replike arhivskog gradiva Arhiva. Planom rada Arhiva za 2013., u okviru promotivnih aktivnosti Arhiva, planirano je osmišljavanje i prodaja prigodnih suvenira za širu javnost (magneti, razglednice, knjižne oznake, blokovi, olovke i slično), što je započelo nabavom magneta. S obzirom da se radi o novoj usluzi veći dio magneta namijenjen je reprezentaciji, a cijena je formirana prema prijedlogu nadležnog odsjeka. Navodi da su suveniri nabavljeni u većoj količini jer veća količina smanjuje nabavnu cijenu, a većim promidžbenim aktivnostima te prigodnim prodajama i korekcijama cijena magneta neće dugoročno ostati u zalihama Arhiva već će se koristiti u skladu s planiranom namjenom. Vezano uz usluge presnimavanja magnetofonskih vrpca koje su povjerene vanjskim suradnicima (trgovačkom društvu), obrazlaže da su iste planirane u okviru trogodišnjeg posebnog programa Arhiva "Zaštitno presnimavanje zvučnih zapisa na šelakovim i decelitnim gramofonskim pločama te na starijim magnetofonskim vrpcama iz fonda CK SKH konverzijom u digitalni zapis", koji je odobrilo Ministarstvo kulture. Izjavljuje da su za navedenu aktivnost, koja traje od 1990-ih, zaduženi djelatnici odjela Hrvatskog filmskog arhiva, prema čijem stručnom mišljenju su odabrani vanjski suradnici jer u odjelu ne postoji ogovarajuća oprema, a zbog zaštite audio-vizualne baštine navedene je zapise potrebno prenijeti na digitalni medij, što je obrazloženo u izvještaju o radu odjela za 2013. u okviru zaštite fonogradiva.

4. Postupci javne nabave

- 4.1. Arhiv je za 2013. donio plan nabave, a prvobitno planirana vrijednost nabave je iznosila 3.641.199,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Izmjenama je plan nabave povećan za 3.826.700,00 kn ili 105,1 %, te iznosi 7.467.899,00 kn, od čega se 5.132.899,00 kn ili 68,7 % odnosi na nabave pojedinačne vrijednosti do 70.000,00 kn, a 2.335.000,00 kn ili 31,3 % na nabave pojedinačne vrijednosti iznad 70.000,00 kn. Plan nabave i njegove izmjene su objavljene na internetskim stranicama Arhiva u skladu s odredbama članka 20. stavka 4. Zakon o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14). Također je ustrojen registar ugovora i okvirnih sporazuma, koji sadrži zakonom propisane podatke, te je objavljen na internetskim stranicama Arhiva u skladu s odredbama članka 21. stavka 2. Zakon o javnoj nabavi.

Prema izvješću o javnoj nabavi, u 2013. su zaključena tri ugovora o javnoj nabavi roba i usluga u vrijednosti 364.350,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Na temelju otvorenog postupka javne nabave je zaključen jedan ugovor za nabavu roba u vrijednosti 168.750,00 kn, te dva ugovora za nabavu usluga iz Dodatka II. B. u vrijednosti 195.600,00 kn. Nabava roba, radova i usluga procijenjene vrijednosti do 70.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost (od prosinca 2013. nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno radova do 500.000,00 kn) je iznosila ukupno 5.399.352,00 kn s porezom na dodanu vrijednost (proveden je 301 postupak bagatelne nabave). Na temelju okvirnih sporazuma zaključenih u 2012., tijekom 2013. je zaključeno devet ugovora o nabavi roba i izvođenju radova u vrijednosti 2.549.372,00 kn s porezom na dodanu vrijednost.

Četiri postupka javne nabave započeta u 2013. su poništena odlukama Arhiva. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave rješenjima iz siječnja 2014. je poništila dvije odluke o poništenju postupka javne nabave, te su dva postupka vraćena Arhivu na ponovni pregled i ocjenu ponuda u kojem je trebao zatražiti prihvaćanje ispravka računске pogreške od žalitelja i donijeti odluku u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi. Poništeni postupci javne nabave su ponovljeni i okončani u 2014.

Ustrojena je evidencija bagatelne nabave u formi registra ugovora za 2013. (popis dobavljača) te registra nabave putem narudžbenica. Navedeni registri sadrže podatke o broju ugovora (narudžbenica), predmetu nabave, vrsti nabave, datumu zaključenja ugovora, roku njihova trajanja, ugovorenoj cijeni i iznosu izvršenja ugovora (s porezom na dodanu vrijednost), te podatke o eventualno zaključenim dodacima ugovoru. Ustrojena evidencija ne sadrži podatke jesu li zaključeni ugovori izvršeni u predviđenom roku. Postupak nabave male vrijednosti Arhiv je djelomično regulirao putem Upute za postupke nabave i stvaranje ugovornih obveza (dalje u tekstu: Uputa). U Uputi se navode pojedini koraci tehničke naravi koji prethode zaključenju ugovora ili nabavi putem narudžbenica (provjera raspoloživosti sredstava, obveza vođenja evidencije i drugo). Međutim, nije reguliran postupak odabira ponuditelja i nije određeno na koji način ponuditelji mogu doznati potrebe Arhiva za konkretne nabave, jer nije predviđena objava poziva za dostavu ponuda, a potencijalni ponuditelj ne može samoinicijativno aplicirati za pojedinu nabavu male vrijednosti.

Nadalje, Arhiv nije odredio kriterije za odabir ponude, mehanizme sprječavanja sukoba interesa te minimalne zahtjeve koje bi svaki ponuditelj trebao ispunjavati (potvrda Porezne uprave o stanju duga, potvrda tijela nadležnog za vođenje kaznene ili prekršajne evidencije, izvod iz sudskog ili obrtničkog registra, popis značajnih ugovora o izvršenim uslugama, isporuci robe i izvedenim radovima u posljednje tri godine i slično). Slijedom navedenog, nije predviđeno niti je moguće uložiti odgovarajući pravni lijek na pojedinu odluku o odabiru.

Uočene nepravilnosti u revizijom obuhvaćenim postupcima javne nabave se odnose na izvršenje tri ugovora (ugovora o nabavi i implementaciji računalnog programa za obračun plaća i dva ugovora za izvođenje radova) te nabavu programa za Registar arhivskih fondova i zbirki.

Planom nabave za 2012. planirana je nabava i implementacija računalnog programa za obračun plaća u vrijednosti 50.000,00 kn bez poreza na dodan vrijednost. S odabranim ponuditelje je u prosincu 2012. ugovorena nabava spomenutog računalnog programa u planiranoj vrijednosti i rokom isporuke prema rasporedu izvršenja specificiranim ugovorom, odnosno najkasnije do početka veljače 2013. Odabrani ponuditelj je u travnju 2013. ispostavio račun u ugovorenom iznosu 62.500,00 kn (s porezom na dodanu vrijednost), koji je plaćen koncem svibnja 2013. iz vlastitih prihoda. Prema obrazloženju Arhiva, program je preuzet u veljači 2013., ali ovlaštene osobe nisu potpisale primopredajni zapisnik dok nisu provjerile ispravnost programa, jer su već pri prvom susretu s programom uočene određene nepravilnosti, odnosno nisu isporučene sve ugovorene funkcije programa. U zapisniku o primopredaji, iz svibnja 2013., potvrđena je isporuka programa te navedeno koje su funkcionalnosti isporučene. Zapisniku je priložen popis nepravilnosti, koji sadrži jedanaest točaka o nedostacima u kojima se, između ostalog, navodi da u isporučenom programu ne funkcionira obračun bolovanja, prekovremenog rada, plaća u naravi, ID obrazac za Poreznu upravu, rekapitulacija za knjiženje, konačni obračun poreza i drugo. S obzirom da je u članku 16. ugovora iz prosinca 2012. određen rok jamstva funkcionalnosti programa od devet mjeseci od dana instaliranja i puštanja u rad te isteka probnog roka, a odabrani ponuditelj nije otklonio nedostatke navedene u prilogu zapisnika o primopredaji, Arhiv je dopisom iz prosinca 2013. ponovno zatražio otklanjanje navedenih nedostataka. Prema obrazloženju, ugovor nije raskinut jer na tržištu nije postojala ni jedna tvrtka koja bi mogla preuzeti podršku i održavanje spomenutog programa obzirom da je on autorsko djelo odabranog ponuditelja.

Također se navodi kako bi prekidom ugovornog odnosa s navedenim izvršiteljem bilo narušeno cjelokupno računovodstveno poslovanje Arhiva, a ne samo obračun plaća, jer navedeni izvršitelj održava cjelokupni računovodstveni računalni program. Odredbama članka 21. stavka 1. ugovora je predviđena mogućnost da Arhiv odbije isporuku ako utvrdi da je nepotpuna ili da je predmet isporuke neispravan, odnosno da ne posjeduje tražena svojstva. Nadalje, odredbama stavka 2. istoga članka ugovorena je odgovornost odabranog ponuditelja za štetne posljedice koje su nastale neispunjenjem ugovorne obveze u traženoj kvaliteti, u smislu odgovornosti za štetu koja bi naručitelju time bila prouzročena. Pretpostavka korištenja prava naručitelja, po osnovi odgovornosti odabranog ponuditelja za štetu, jest dokumentirati štetne posljedice te ih prijaviti odabranom ponuditelju u obliku obrazloženog zahtjeva za naknadu štete u roku 30 dana od dana saznanja štete. Odabrani ponuditelj se, prema odredbama članku 6. ugovora, između ostalog obvezao osigurati potpuno funkcionalan sustav za obračun plaća prema zahtjevu

Arhiva najkasnije do 1. veljače 2013. S obzirom da je, prema navodima Arhiva, već pri prvom susretu s programom u veljači 2013. uočeno da program ne posjeduje ugovorene funkcije, a nedostaci su navedeni u zapisniku o primopredaji iz svibnja 2013. te u dopisu iz prosinaca 2013., nakon čega nisu otklonjeni, Arhiv nije postupao s pažnjom dobrog gospodara (koja se od njega očekuje u pravnom prometu). Naime, Arhiv se nije koristio ugovorenim (i zakonskim) pravom koje mu pripada te nije odbio isporuku programa za obračun plaća iako su nedostaci odmah uočeni. Nadalje, Arhiv nije u ugovorenom roku odabranom ponuditelju uputio obrazloženi zahtjev za naknadu štete iako je štetu nedvojbeno pretrpio koristeći se programom s bitnim nedostacima, od čije primjene je odustao u veljači 2014. Naime, po isteku ugovora o nabavi i implementaciji navedenog programa (u veljači 2014.), Arhiv je, po provedenom postupku nabave, prihvatio ponudu druge tvrtke u iznosu 120.000,00 kn s porezom na dodanu vrijednost za nabavu novog programa za obračun plaća, obzirom da navedeni ponuditelj posjeduje programe za proračunsko računovodstvo te niz godina pruža usluge tijelima državne uprave. U navedenu cijenu je uključeno godišnje održavanje, a licenca se ne naplaćuje posebno.

Za investicijski program sanacije prostora u Kerestincu, Ministarstvo kulture je Arhivu osiguralo sredstva u iznosu 500.000,00 kn. Sanaciju dijela hangara 1. u Kerestincu Arhiv je ugovorio u listopadu 2013. s izvoditeljem s kojim je zaključen okvirni sporazum u ožujku 2012. za razdoblje od četiri godine. Radovi su ugovoreni u vrijednosti 449.755,00 kn s porezom na dodanu vrijednost i rokom izvođenja najkasnije do 30. studenoga 2013. Izvoditelj je u prosincu 2013. ispostavio okončanu situaciju za radove izvedene do 16. prosinca 2013. u vrijednosti 351.839,00 kn s porezom na dodanu vrijednost, što je za 97.916,00 kn ili 21,8 % manje od ugovorenih. Također su manje od ugovorenih izvedeni građevinsko-obrtnički, instalaterski te radovi vodovoda i odvodnje na objektu dvorca Januševac. Navedeni radovi u vrijednosti 327.196,00 kn s porezom na dodanu vrijednost su ugovoreni s istim izvoditeljem u ožujku 2013. Ugovoren je rok izvođenja radova najkasnije do konca 2013. Izvoditelj je u svibnju 2013. ispostavio okončanu situaciju za radove izvedene zaključno s travnjem 2013. u vrijednosti 235.324,00 kn s porezom na dodanu vrijednost, što je za 91.872,00 kn ili 28,1 % manje od ugovorenih. Iz dokumentacije je vidljivo da je u oba slučaja izvedena manja količina radova (u vrijednosti 189.788,00 kn) od ugovorenih, ali razlog nije naveden.

U 2006. je započet postupak nabave programa za Registar arhivskih fondova i zbirke u Republici Hrvatskoj (dalje u tekstu: ARHiNET), koji koriste područni državni arhivi te drugi stvaratelji i imatelji arhivskog gradiva. Arhiv je u razdoblju od rujna do prosinca 2006. s jednim izvršiteljem zaključio dva ugovora i dodatak ugovora za usluge izrade navedenog programa u ukupnom iznosu 68.556,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Odabir izvršitelja usluge kod navedenih ugovora je proveden izravnim ugovaranjem, prema odredbi članka 5. stavka 1. Uredbe o postupku nabave roba, radova i usluga male vrijednosti (Narodne novine 14/02), kojom je propisano da naručitelj može nabaviti izravnim ugovaranjem s jednim ponuditeljem istovrsnu robu, usluge i radove u vrijednosti do 20.000,00 kn u jednoj proračunskoj ili poslovnoj godini, bez prethodne provedbe postupka javnog ili ograničenog prikupljanja ponuda. U ožujku 2007. s istim izvršiteljem je ugovorena usluga izrade programskog rješenja za pretraživanje matičnih knjiga, u vrijednosti 24.156,00 kn s porezom na dodanu vrijednost.

U svibnju 2007. je zaključen drugi dodatak ugovoru iz rujna 2006., kojim su se ugovorne strane suglasile da program iz osnovnog ugovora nosi naziv ARHiNET, da je omjer vlasničkih i autorskih prava na programu jednak omjeru 50,0 % : 50,0 %, te da ugovorne strane imaju pravo na naknade koje proizlaze iz korištenja programa, kao i eventualne obveze, u istom omjeru. Vlasništvo u visini 50,0 % na programu ARHiNET te pravo na 50,0 % iznosa naknade za njegovo korištenje koja se naplaćuje od područnih državnih arhiva i drugih korisnika, izvršitelj usluga je stekao bez naknade. U narednom razdoblju (od svibnja 2007. do konca 2012.), Arhiv je s izvršiteljem usluga zaključio 26 ugovora kojima su ugovorene usluge nadogradnje ARHiNET-a, konzultantske usluge vezane uz korištenje programa, te naknade za putne troškove u vrijednosti 2.737.918,00 kn, odnosno od početka suradnje na uspostavi ARHiNET-a (sredine 2006.) do konca 2012. s izvršiteljem usluga su ugovorene usluge u vrijednosti 2.830.630,00 kn. Na usluge vezane uz izradu programa ARHiNET se odnosi 2.111.192,00 kn, a 719.438,00 kn se odnosi na konzultantske usluge vezane uz korištenje i upravljanje programom, usluge održavanja i putne troškove vezane uz navedeni program. Odabir izvršitelja navedenih usluga je proveden u pregovaračkom postupku nabave bez prethodne objave, na temelju odredbi članka 16. stavka 2. točke 2. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 110/07), odnosno članka 28. stavka 2. točke 2. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11), uz obrazloženje da je izvršitelj usluga suvlasnik i koautor programa ARHiNET te ima isključivo pravo na njegovu dogradnju i održavanje. Pored navedenog, Arhiv je od početka 2008. do konca 2013. izvršitelju usluga izrade programa ARHiNET platio 3.661.633,00 kn, odnosno 50,0 % prihoda od naknade za korištenje programa ostvarenih od korisnika programa (stvaratelji i imatelji arhivskog gradiva). Ukupno je od sredine 2006. do konca 2013., na ime usluga izrade programa ARHiNET i naknade za njegovo korištenje, izvršitelju usluga plaćeno 6.492.263,00 kn. Početkom 2014. Arhiv je obustavio plaćanje izvršitelju usluga (koautoru programa) 50,0 % ugovorenog iznosa prihoda ostvarenog od naknade za korištenje programa, bez njegove suglasnosti. Program je i dalje u uporabi.

S obzirom da je planom nabave za 2013. planirana nabava male vrijednosti iznosila 5.132.899,00 kn ili 68,7 % od ukupno planirane nabave u iznosu 7.467.899,00 kn, a u prosincu 2013. su značajno povećani zakonski pragovi bagatelne nabave, Državni ured za reviziju predlaže detaljnije regulirati postupak odabira dobavljača kod takvih postupaka nabave, naročito u pogledu objave poziva za dostavu ponuda na internetskim stranicama te određivanja kriterija za odabir najpovoljnije ponude. Predlaže se u registar zaključenih ugovora, kod bagatelne nabave, unijeti podatke o datumu izvršenja ugovora, kako bi se transparentno prikazalo ostvarenje ugovornih obveza. Nalaže se poduzimanje svih ugovorenih i zakonskih sredstava za naknadu štete u slučaju neizvršenja ugovorenih obveza. Isto tako predlaže se zapisnicima o primopredaji radova utvrditi razloge odstupanja izvedenih radova u odnosu na ugovorene.

Državni ured za reviziju je mišljenja da nije bio opravdan prijenos vlasništva na koautora programa od 50,0 % te isplata prihoda u istom omjeru ostvarenog od naknade za korištenje programa ARHiNET, jer je koautor, odnosno izvršitelj usluga, stekao vlasništvo bez naknade, a ugovorene i izvršene usluge izrade programa su plaćene izvršitelju usluga.

Također, mišljenja je da je trebalo za nabavu navedenog programa provesti odgovarajući postupak javne nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, kako bi se omogućilo prikupljanje većeg broja ponuda u svrhu odabira najpovoljnije ponude, jer nisu ispunjeni uvjeti za korištenje pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave prema odredbama članka 16. stavka 2. točke 2. Zakona o javnoj nabavi, odnosno članka 28. stavka 2. točke 2. navedenog Zakona, kojima je propisano da se ugovor o javnim uslugama može zaključiti u pregovaračkom postupku javne nabave bez prethodne objave kada zbog tehničkih ili umjetničkih razloga ili razloga povezanih sa zaštitom isključivih prava ugovor može izvršiti samo određeni gospodarski subjekt. S obzirom da nije bilo tehničkih, umjetničkih i razloga povezanih sa zaštitom isključivih prava, te da na tržištu postoji veći broj subjekata koji bi mogli izvršiti usluge dogradnje, razvoja i implementacije programa ARHiNET, Državni ured za reviziju je mišljenja da nije bilo osnova za primjenu pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave.

- 4.2. *Vezano uz postupke javne nabave Arhiv u očitovanju navodi da u skladu s člankom 20. Zakona o javnoj nabavi Arhiv donosi i javno objavljuje plan nabave, kojega može prema svojim poslovnim potrebama izmijeniti i dopuniti. Osnovni plan nabave je donesen temeljem odobrenih sredstava za materijalne troškove te se s obzirom na predmete nabave i procijenjene vrijednosti nabave odnosi samo na bagatelnu nabavu. Nakon odobrenih posebnih programa od strane Ministarstva kulture donesene su prve izmjene plana nabave koje se odnosi na izvršenje posebnih programa te pored bagatelne nabave obuhvaća i otvorene postupke javne nabave. Nadalje navodi da Zakon o javnoj nabavi ne ograničava broj i vrijednost izmjena plana nabave, već je Zakonom o javnoj nabavi određeno "ako je to potrebno", iz čega proizlazi da naručitelji mijenjaju i dopunjuju plan nabave prema svojim poslovnim i stvarnim potrebama, pod uvjetom da su sve izmjene i dopune javno objavljene i vidljivo označene u planu nabave. Odredbama članka 20. stavka 4. Zakona o javnoj nabavi je određeno da je javni naručitelj obavezan plan nabave objaviti na svojim internetskim stranicama u roku 60 dana od dana donošenja proračuna odnosno financijskog plana. Nadalje navodi da će Arhiv nastojati u ovoj i slijedećim poslovnim godinama donijeti plan nabave koji će obuhvaćati planirana sredstva za materijalne troškove i sredstva posebnih programa te na taj način izbjeći povećanje iznosa u izmjenama i dopunama plana nabave u odnosu na osnovni plan nabave. Navodi da su, prilikom donošenja plana nabave, određene procijenjene vrijednosti nabave prema poslovnim potrebama, sukladno realizaciji nabave iz prethodne godine i ukupnoj vrijednosti predviđene količine određenog predmeta nabave. Kod određenih predmeta bagatelne nabave, zbog njihove prirode i drugih objektivnih okolnosti, određena je okvirna količina predmeta nabave, (primjerice kod nabave potrošnog materijala za pisače i telefax uređaje), jer nabava istoga ovisi o stvarnim potrebama te se ne može unaprijed odrediti točna količina predmeta nabave. Za takve nabave je ugovorena okvirna količina predmeta nabave prema stvarnim potrebama i financijskim mogućnostima, te da vrijednost ugovora ne može prelaziti procijenjenu vrijednost nabave. Izjavljuje da u navedenim slučajevima nije premašen iznos određen za bagatelnu nabavu, u protivnom bi Arhiv pokrenuo otvoreni postupak javne nabave za takve predmete nabave. Navodi da je Arhiv određivao predmet nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, na način da predstavlja tehničku, tehnološku, oblikovnu ili funkcionalnu cjelinu te time nije prekršio odredbe Zakona o javnoj nabavi.*

Ističe da je Arhiv postupio u skladu s odredbama članka 21. Zakona o javnoj nabavi, kojima je određeno da je naručitelj obvezan voditi i objaviti registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma, te obvezne podatke koje mora sadržavati uključujući konačni datum isporuke robe, pružanja usluga i konačni iznos koji je naručitelj isplatio na temelju ugovora o javnoj nabavi, uz obrazloženje ukoliko je taj iznos veći od ugovorenog. Nadalje ističe da je odredbama članka 18. Zakon o javnoj nabavi, koji se primjenjivao na javnu nabavu do 9. prosinca 2013., propisano da se navedeni Zakon ne primjenjuje na nabavu čija je procijenjena vrijednost manja od 70.000,00 kn. Zakonom o izmjenama Zakona o javnoj nabavi, koji je u primjeni od 10. prosinca 2013., izmijenjene su odredbe članka 18. kojim je propisano da se navedeni Zakon ne primjenjuje na nabavu robe i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kuna, odnosno na nabavu radova do 500.000,00 kuna. Izjavljuje da Arhiv prilikom zaključenja ugovora uvijek određuje rok izvršenja te mogućnost produženja roka samo pod uvjetom ukoliko su nastupile objektivne okolnosti za produženje, odnosno uvjeti koji nisu nastali krivnjom druge ugovorne strane. Ugovorom se imenuje osoba zadužena za realizaciju ugovora, koja nakon izvršenja ugovora svojim potpisom jamči da su ugovoreni radovi obavljeni, odnosno roba isporučena i usluge izvedene u traženoj kvaliteti, količini i u ugovorenom roku. U protivnome Arhiv ima pravo na naknadu štete. Arhiv prihvaća preporuku Državnog ureda za reviziju, te će u evidenciji ugovora bagatelne vrijednosti unijeti podatke koji se odnose na konačni rok izvršenja ugovora i na konačni plaćeni iznos prema pojedinom ugovoru. Navodi da Zakonom o javnoj nabavi, koji je bio u primjeni do početka prosinca 2013., nije utvrđena obveza donošenja pravilnika o bagatelnoj nabavi kojem će se utvrditi pravila provođenja postupka bagatelne nabave. Zakonom o izmjenama Zakona o javnoj nabavi, koji je u primjeni od 10. prosinca 2013., izmijenjene su odredbe članka 18. navedenog Zakona, kojima je određeno da pitanja bagatelne nabave naručitelj utvrđuje svojim aktom. Nadalje navodi da su se do početka prosinca 2013. bagatelne nabave veće vrijednosti provodile prikupljanjem ponuda od najmanje tri ponuditelja. U pojedinim pozivima za dostavu ponuda od ponuditelja je zatražen izvod iz sudskog registra, određena procijenjena vrijednost nabave i najniža cijena. Također je naglašeno da naručitelj zadržava pravo da od odabranog ponuditelja zatraži dodatne dokaze sposobnosti, međutim dodatni dokazi nisu traženi prvenstveno radi ponuditelja, jer pribavljanje pojedinih dokaza iziskuje dodatne troškove. Izjavljuje da su ponuditelji obaviješteni o rezultatu pregleda ponuda i odabira najpovoljnije ponude prema kriteriju odabira-najniže cijene. U prosincu 2013. nisu provedeni postupci bagatelne nabave za nabavu robe i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kuna, odnosno za nabavu radova do 500.000,00 kuna. Napominje da je u 2014. detaljnije uređen postupak bagatelne nabave, uključujući navođenje pouke o pravnome lijeku i druge elemente prema preporuci Državnog ureda za reviziju. Također su traženi i drugi dokaze sposobnosti ponuditelja, a bagatelne nabave veće vrijednosti javno su objavljene u Elektroničkom oglasniku javne nabave. Izjavljuje da je početkom 2015. donesen Pravilnik o provedbi postupka javne nabave bagatelne vrijednosti, kojim je određeno da se nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti od 20.000,00 kn do 120.000,00 kn, odnosno nabava radova procijenjene vrijednosti od 20.000,00 kn do 200.000,00 kn provodi slanjem poziva za dostavu ponuda, na dokaziv način, na adrese najmanje tri gospodarska subjekta. Nadalje navodi da se nabava roba i usluga procijenjene vrijednosti od 120.001,00 kn do 200.000,00 kn, odnosno nabava radova procijenjene vrijednosti od 200.001,00 kn do 500.000,00 kn provodi slanjem poziva za dostavu ponuda, na dokaziv način, na adrese najmanje tri gospodarska subjekta te objavom poziva za dostavu ponuda na internetskim stranicama Arhiva, na kojima mora biti dostupan najmanje 20 dana od dana objave.

Navedeni Pravilnik detaljno razrađuje mogućnost nabave roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti manje od 20.000,00 kn izdavanjem narudžbenice. Vezano za nabavu i implementaciju računalnog programa za obračun plaća, koji je ugovoren u prosincu 2012. u vrijednosti 50.000,00 kn, Arhiv obrazlaže da nije mogao prekinuti poslovne odnose s odabranim ponuditeljem, koji je osim programa za obračun plaća održavao cjelokupan knjigovodstveni program Arhiva. Raskidom ugovora i odbijanjem isporuke programa za obračun plaća narušilo bi se cjelokupno knjigovodstveno poslovanje te bi nastala velika financijska šteta za Arhiv zbog nemogućnosti isplate plaća. Prije zaključenja ugovora o nabavi navedenog programa Arhiv je obračunavao plaće u zastarjelom programu, većinom ručnom obradom te nije bio moguć povratak na zastarjeli obračun plaća, a zbog rokova za obračun plaća i dostavu potrebnih obrazaca Poreznoj upravi prihvaćena je daljnja suradnja s odabranim ponuditeljem. Ističe da na tržištu nije postojala tvrtka koja bi preuzela održavanje i uklanjanje postojećih nedostataka na spomenutom programu. Navodi da nije podnesen zahtjev za naknadu štete jer osobe zadužene za praćenje i implementaciju spomenutog programa nisu više zaposlenici Arhiva te nisu poduzete potrebne aktivnosti za ispunjenje ugovora. Izjavljuje da je početkom 2014. započeta nabava novog programa za obračun plaća, koji u potpunosti funkcionira. Vezano za sanaciju hangara u Kerestincu navodi da je početkom veljače 2012. s jednim trgovačkim društvom zaključen okvirni sporazum za razdoblje od četiri godine, temeljem Zakona o javnoj nabavi i Uredbe o načinu izrade i postupanja s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama (Narodne novine 13/08, 4/09 i 10/12), kojim je predviđeno zaključenje četiri godišnja ugovora o javnoj nabavi, ovisno o osiguranim financijskih sredstava. Odredbama članka 4. okvirnog sporazuma je određeno da će Arhiv prije zaključenja pojedinih ugovora o javnoj nabavi radova utvrditi vrste i količine radova, dok je odredbama članka 6. okvirnog sporazuma određeno da će se obračun radova obavljati prema stvarno izvedenim količinama i ugovorenim jediničnim cijenama. Izjavljuje da su u skladu s uvjetima okvirnog sporazuma zaključivani pojedinačni ugovori kojima je ugovoreno da će se obračun izvedenih radova obavljati prema stvarno izvedenim i potpisanim količinama u građevinskoj knjizi. Tijekom izvođenja radova utvrđeno je da pojedine radove nije potrebno izvoditi u ugovorenoj vrsti i količini, zbog čega pojedini radovi nisu izvedeni. Ističe da zbog toga nisu nastale štetne posljedice za Arhiv ni za izvoditelja, jer je ugovoren obračun prema stvarno izvedenim radovima te je u skladu s time izvršen konačni obračun. Vezano uz informacijski sustav ARHiNET izjavljuje da su početkom 2014., nakon pribavljanja pravnih mišljenja neovisnih odvjetničkih ureda, mišljenja i nalaza ovlaštenih sudskih vještaka za informatičke tehnologije i drugih mišljenja te ekspertiza ovlaštenih tijela, raskinuti svi ugovorni odnosi s tvrtkom koja je izradila, razvijala te implementirala arhivski nacionalni informacijski sustav ARHiNET u razdoblju od 2006. do 2013., te obustavljene isplate novčanih sredstava na ime korisničkih naknada i sredstava za održavanje sustava. Navodi da su nakon toga, prema nalogu Arhiva, svi područni državni arhivi u Republici Hrvatskoj koncem 2014. jednostrano otkazali odnosno raskinuli sve ugovorne odnose s navedenom tvrtkom, te sporazumno utvrdili prestanak svih međusobnih daljnjih potraživanja (između Arhiva i područnih državnih arhiva). Navodi da su o cjelokupnoj proceduri nabave, razvoja i implementiranja informacijskog sustava ARHiNET, te o utvrđenom nezakonitom postupanju, obaviještena nadležna tijela i institucije. Izjavljuje da su započele pripreme za nabavu novog informacijskog sustava koji će biti besplatan za krajnje korisnike.

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Arhiva za 2013. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacija vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.
3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:
 - Revizijom obavljenom za 2006. utvrđena nepravilnost koja se odnosi na planiranje, ponovljena je i u 2013.
 - U poslovnim knjigama, sa stanjem koncem 2013., nisu evidentirana i u financijskim izvještajima nisu iskazana potraživanja u iznosu 1.499.032,00 kn te vrijednost knjižne građe (više od 160 000 jedinica). Također, u posljednje tri godine, odnosno propisanom roku nije obavljen popis knjižne građe. Pojedini poslovni događaji nisu evidentirani na računima propisanim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. Izvešće o provedenom popisu imovine i obveza sa stanjem na koncu 2013. nije sastavljeno, nije izvršena usporedba popisom utvrđenog stanja imovine i obveza sa stanjem u poslovnim knjigama, te nije usklađeno knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom.
Vrijednost zgrade na Marulićevom trgu koja je Arhivu dana na korištenje na temelju odredbi Zakona o prenošenju vlasništva i osnivačkih prava nad Nacionalnom i sveučilišnom bibliotekom u Zagrebu na Republiku Hrvatsku nije evidentirana u poslovnim knjigama, dok je ukupna vrijednost zgrada i zemljišta u Kerestincu u iznosi 32.448.000,00 kn evidentirana kao vrijednost zemljišta i nije obavljan ispravak vrijednosti zgrada. (točka 2. Nalaza)
 - Radovi i usluge u ukupnoj vrijednosti 63.187,00 kn povjereni su vanjskim izvršiteljima iako Arhiv ima potrebnu opremu i zaposlenike koji u okviru svojih redovnih poslova mogu obaviti radove i usluge koji su povjereni vanjskom izvoditelju, te ih je u cilju ekonomičnog i učinkovitog korištenja sredstava trebalo povjeriti zaposlenicima Arhiva. Za sufinanciranje snimanja dokumentarnog filma Goli otok i izradu 1 500 DVD-a Goli otok utrošeno je 109.683,00 kn, dok je ostvaren prihod prodajom DVD-a u iznosu 1.080,00 kn, a 882 DVD-a nisu prodana i njihova prodaja je neizvjesna. Djelatnost Arhiva je čuvanje i zaštita arhivskog gradiva, uključujući filmsko i audiovizualno gradivo, a ne proizvodnja filmova i DVD-a. Također, za nabavu 4 000 suvenira je utrošeno 30.000,00 kn, od čega je 3 600 suvenira namijenjeno za prodaju u suvenirnici Arhiva, a 400 za reprezentaciju. Do početka studenoga 2014. su podijeljena 124 suvenira za reprezentaciju, prodana su 102, a na zalih je 3 498 suvenira čija je prodaja neizvjesna. Navedeni način trošenja proračunskih sredstava nije u skladu s odredbom članka 11. Zakona o proračunu, odnosno načelima dobrog financijskog upravljanja, posebno načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti. (točka 3. Nalaza)

4. Arhiv je javna ustanova od nacionalnog značaja koja obavlja arhivsku djelatnost kao javnu službu u skladu s odredbama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima na cijelom području Republike Hrvatske. Arhiv čuva, zaštićuje, obrađuje i daje na korištenje arhivsko i registraturno gradivo državnih tijela, državnih i javnih ustanova i poduzeća, pravnih osoba, obitelji i pojedinaca, čija djelatnost ima značenje za Republiku Hrvatsku. Arhiv obavlja sljedeće poslove i zadatke: stručni nadzor nad čuvanjem i odabirom arhivskog gradiva koje se nalazi izvan arhiva, provodi neposredan nadzor nad radom arhiva i drugih imatelja arhivskoga gradiva izvan sustava državnih arhiva, preuzima javno arhivsko gradivo, prikuplja privatno arhivsko gradivo, obavlja sigurnosno i zaštitno snimanje arhivskoga gradiva. Zatim, obavlja restauratorske i konzervatorske poslove vezano uz arhivsko gradivo. izrađuje i objavljuje obavijesna pomagala za pojedine arhivske fondove i zbirke, organizira stručno osposobljavanje i usavršavanje arhivskog osoblja, priređuje izložbe, predavanja i provodi druge oblike kulturne djelatnosti radi poticanja zanimanja za arhivsko gradivo i arhivsku djelatnost, surađuje s drugim arhivima i ustanovama kulture, znanstvenim i srodnim ustanovama. Također, čuva i provodi mjere zaštite i restauracije filmskog i audiovizualnog gradiva, vodi registar arhivskih fondova i zbirki Republike Hrvatske, obavlja informativno-dokumentacijsku službu o arhivskom gradivu na području Republike Hrvatske, vodi evidencije o arhivskom gradivu u inozemnim arhivima od značenja za Republiku Hrvatsku, kao i o arhivskom gradivu iseljene Hrvatske, vodi upisnik svih arhiva i vlasnika arhivskog gradiva Republike Hrvatske u privatnom vlasništvu, vodi knjigu primljenog, pohranjenog, snimljenog te restauriranog i konzerviranog arhivskog gradiva, vodi evidencije o stvarateljima i imateljima arhivskog i registraturnog gradiva na svim područjima kao i evidenciju o korištenju arhivskog gradiva, te obavlja druge poslove u skladu s propisima. U Arhivu je koncem 2013. bilo 164 zaposlenika. Ravnatelj Arhiva od listopada 2003. do 23. siječnja 2013. je bio dr. sc. Stjepan Ćosić, a od 24. siječnja 2013. je ravnateljica dr. sc. Vlatka Lemić. Za 2013. su ostvareni ukupni prihodi i primici u iznosu 32.014.689,00 kn, rashodi u iznosu 27.726.200,00 kn, te je iskazan višak prihoda i primitaka u iznosu 4.288.489,00 kn. Preneseni višak prihoda i primitaka iz ranijih razdoblja je iznosio 219.104,00 kn, te višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 4.507.593,00 kn. Vrijednosno su najznačajniji prihodi iz državnog proračuna u iznosu 27.079.183,00 kn, koji čine 84,6 % ukupnih prihoda i primitaka. Vrijednosno su značajniji rashodi za zaposlene u iznosu 18.151.414,00 kn, što je 65,5 % ukupnih rashoda, materijalni rashodi u iznosu 7.155.087,00 kn koji čine 25,8 %, te rashodi za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 2.253.288,00 kn ili 8,1 % ukupnih rashoda. Potraživanja su na koncu 2013. iskazana u iznosu 3.033.490,00 kn, a odnose se na depozite u iznosu 2.378.324,00 kn, potraživanja za više plaćene poreze i ostalo u iznosu 220.380,00 kn, pozajmicu danu zaposleniku u iznosu 30.800,00 kn, te prihode poslovanja od pruženih usluga u iznosu 403.986,00 kn. Dospjela potraživanja na koncu 2013. su iznosila 220.380,00 kn, a najvećim dijelom se odnose na potraživanja od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za naknade bolovanja. Ukupne obveze su iskazane u iznosu 2.584.874,00 kn, nisu dospjele do konca 2013., a odnose se na obveze za rashode poslovanja u iznosu 2.090.364,00 kn i na prihode budućih razdoblja u iznosu 494.510,00 kn. Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na nepostupanje prema preporuci prethodne revizije te računovodstveno poslovanje i rashode, utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja.